ECCLESIASTICUS

Modrost Jezusa, sina Sirahovega

ODSEK 1

1 Prolog modrosti Jezusa Sirahovega sina. Ker so nam postava in preroki ter drugi, ki so sledili njihovim stopinjam, dali veliko in velikih stvari, zaradi katerih bi bilo treba Izraelu pohvaliti učenost in modrost; in tega ne le, da morajo bralci sami postati spretni, ampak tudi tisti, ki se želijo učiti, lahko koristijo tistim, ki so zunaj, tako z govorjenjem kot pisanjem: moj stari oče Jezus, ko se je zelo posvetil branju zakona , in preroke ter druge knjige naših očetov, in je o tem pridobil dobro presojo, je bil tudi sam privabljen, da je napisal nekaj v zvezi z učenostjo in modrostjo; z namenom, da bi tisti, ki se želijo učiti in so zasvojeni s temi stvarmi, imeli veliko več koristi od življenja po zakonu. Zato naj vas prosim, da ga preberete z naklonjenostjo in pozornostjo ter da nam oprostite, ker se morda zdi, da nam primanjkuje nekaterih besed, ki smo jih s trudom razlagali. Kajti iste stvari, izrečene v hebrejščini in prevedene v drug jezik, nimajo enake moči v sebi: in ne le te stvari, tudi postava sama, preroki in druge knjige nimajo majhne razlike, ko govorijo v svojem jeziku. Kajti v osemintridesetem letu, ko sem prišel v Egipt, ko je bil Euergetes kralj, in tam ostal nekaj časa, sem našel knjigo, ki ni bila majhna učenost: zato sem mislil, da je najbolj potrebno, da vložim nekaj marljivosti in truda, da jo razložim; z veliko budnostjo in spretnostjo v tem prostoru, da bi knjigo pripeljal do konca in jo predstavil tudi njim, ki so se v tuji državi pripravljeni učiti, že prej pa so bili pripravljeni živeti po zakonu. Vsa modrost prihaja od Gospoda in je z njim za vekomaj.
2 Kdo more prešteti morski pesek in kaplje dežja in dneve večnosti?
3 Kdo more spoznati višino neba in širino zemlje in globino in modrost?
4 Modrost je bila ustvarjena pred vsem in razumnost od vekomaj.
5 Beseda Boga Najvišjega je vrelec modrosti; in njena pota so večne zapovedi.
6 Komu se je razodela korenina modrosti? ali kdo je poznal njene modre nasvete?
7 Komu se je razodela spoznanje modrosti? in kdo je razumel njeno veliko izkušnjo?
8 Obstaja eden moder in zelo bati, Gospod, ki sedi na svojem prestolu.
9 Ustvaril jo je in jo videl, jo preštel in jo razlil na vsa svoja dela.
10 Ona je z vsem mesom po njegovem daru in dal jo je tistim, ki ga ljubijo.
11 Strah Gospodov je čast in slava in veselje in venec veselja.
12 Strah Gospodov razveseli srce in daje veselje in veselje in dolgo življenje.
13 Kdor se boji Gospoda, mu bo končno dobro in našel bo milost na dan svoje smrti.
14 Strah Gospodov je začetek modrosti: in ustvarjena je bila z zvestimi v maternici.
15 Z ljudmi je postavila večen temelj in nadaljevala bo z njihovim potomstvom.
16 Strah Gospodov je polnost modrosti in napolnjuje ljudi s svojimi sadovi.
17 Vso njihovo hišo napolni z dragocenostmi in žitnice z njo se množijo.
18 Strah Gospodov je krona modrosti, ki daje cveteti mir in popolno zdravje; oboje je božji dar in povečuje veselje tistih, ki ga ljubijo.
19 Modrost izliva spretnost in znanje razumevanja in jih povzdigne v čast, ki jo držijo.
20 Korenina modrosti je strah pred Gospodom, njene veje pa dolgo življenje.
21 Strah Gospodov odganja grehe in kjer je prisoten, odvrača jezo.
22 Besnega človeka ni mogoče opravičiti; kajti moč njegovega besa mu bo v pogubo.
23 Potrpežljiv človek se bo nekaj časa razjokal, nato pa bo vanj privrelo veselje.
24 Za nekaj časa bo prikril svoje besede in ustnice mnogih bodo oznanjale njegovo modrost.
25 Prilike znanja so v zakladnicah modrosti, a pobožnost je grešniku gnusoba.
26 Če si želiš modrosti, se drži zapovedi in Gospod ti jo bo dal.
27 Kajti strah Gospodov je modrost in pouk, in vera in krotkost sta mu v veselje.
28 Ne zaupaj strahu Gospodovemu, ko si reven: in ne prihajaj k njemu z dvojnim srcem.
29 Ne bodi hinavec v očeh ljudi in dobro pazi, kaj govoriš.
30 Ne povzdiguj se, da ne padeš in osramotiš svojo dušo, in tako Bog odkrije tvoje skrivnosti in te vrže dol sredi občine, ker v resnici nisi prišel k strahu Gospodovemu, ampak svojemu srcu je poln prevare.

ODSEK 2

1 Moj sin, če prideš služit Gospodu, pripravi svojo dušo na skušnjavo.
2 Popravi srce svoje in vztrajaj, in ne hiti v času stiske.
3 Prilepi se nanj in ne oddalji se, da se boš povečal na svojem zadnjem koncu.
4 Vse, kar ti prinaša, sprejmi veselo in bodi potrpežljiv, ko se boš spremenil v nizko stanje.
5 Kajti zlato se preizkuša v ognju in prijetni ljudje v peči nadloge.
6 Veruj vanj in pomagal ti bo; uredi svojo pot prav in zaupaj vanj.
7 Vi, ki se bojite Gospoda, pričakujte njegovo usmiljenje; in ne hodite stran, da ne padete.
8 Vi, ki se bojite Gospoda, verjemite mu; in vaša nagrada ne bo izostala.
9 Vi, ki se bojite Gospoda, upajte na dobro in na večno veselje in usmiljenje.
10 Poglejte rodove starih in poglejte; je kdaj kaj zaupal v Gospoda in bil osramočen? ali je kdo ostal v njegovem strahu in je bil zapuščen? ali koga je kdaj preziral, ki ga je klical?
11 Kajti Gospod je poln usmiljenja in usmiljenja, potrpežljiv in zelo usmiljen, odpušča grehe in rešuje v času stiske.
12 Gorje bodi prestrašenim srcem in omahlim rokam in grešniku, ki hodi na dve poti!
13 Gorje tistemu, ki je malodušen! ker ne veruje; zato se ga ne sme braniti.
14 Gorje vam, ki ste izgubili potrpežljivost! in kaj boste storili, ko vas bo Gospod obiskal?
15 Tisti, ki se bojijo Gospoda, ne bodo neposlušni njegovi Besedi; in tisti, ki ga ljubijo, se bodo držali njegovih poti.

16 Tisti, ki se bojijo Gospoda, bodo iskali tisto, kar je dobro, njemu všeč; in tisti, ki ga ljubijo, bodo napolnjeni s postavo.
17 Tisti, ki se bojijo Gospoda, bodo pripravili svoja srca in ponižali svoje duše pred njegovimi očmi,
18 Rekoč: Padli bomo v Gospodove roke in ne v roke ljudi: kajti kakor je njegovo veličastvo, tako je tudi njegovo usmiljenje.

ODSEK 3

1 Poslušajte me, vaš oče, o otroci, in storite potem, da boste varni.
2 Kajti Gospod je dal očetu čast nad otroki in potrdil oblast matere nad sinovi.
3 Kdor časti svojega očeta, opravi poravnavo za svoje grehe:
4 In kdor spoštuje svojo mater, je kakor tisti, ki kopiči zaklade.
5 Kdor spoštuje svojega očeta, bo vesel svojih otrok; in ko bo molil, bo uslišan.
6 Kdor spoštuje svojega očeta, bo imel dolgo življenje; in kdor je pokoren Gospodu, bo v tolažbo svoji materi.
7 Kdor se boji Gospoda, bo spoštoval svojega očeta in bo služil svojim staršem kakor svojim gospodarjem.
8 Spoštuj svojega očeta in mater v besedi in dejanju, da pride nadte blagoslov od njiju.
9 Kajti očetov blagoslov utrjuje hiše otrok; toda materino prekletstvo ruje temelje.
10 Ne hvali se s sramoto svojega očeta; kajti sramota tvojega očeta ti ni v slavo.
11 Kajti slava človeka je iz časti njegovega očeta; in nečastna mati je otrokom v sramoto.
12 Sin moj, pomagaj svojemu očetu v njegovi starosti in ne žalosti ga, dokler je živ.
13 In če se mu izjalovi razum, bodi potrpežljiv z njim; in ne zaničuj ga, ko si v polni moči.
14 Kajti olajšanje tvojega očeta ne bo pozabljeno in namesto grehov bo dodano, da te okrepi.
15 V dnevu tvoje stiske se bo to spomnilo; tudi tvoji grehi se bodo stopili kakor led v lepem toplem vremenu.
16 Kdor zapusti svojega očeta, je kakor bogokletnik; in kdor razjezi svojo mater, je preklet: od Boga.
17 Sin moj, krotko nadaljuj s svojim poslom; tako boš ljubljen od njega, ki je priznan.
18 Večji kot si, bolj ponižen boš in našel boš milost pred Gospodom.
19 Mnogi so na visokem položaju in slovesu, toda skrivnosti se razkrijejo krotkim.
20 Zakaj Gospodova moč je velika in ponižnih ga častijo.
21 Ne išči stvari, ki so zate pretežke, niti ne išči stvari, ki ti presegajo moč.
22 Kar pa ti je zapovedano, premišljuj o tem s spoštovanjem, kajti ni ti treba, da s svojimi očmi vidiš stvari, ki so skrivne.
23 Ne bodi radoveden v nepotrebnih stvareh: kajti razodenih ti je več stvari, kot jih ljudje razumejo.
24 Kajti mnoge zavede njihovo ničevo mnenje; in hudobna slutnja je podrla njihovo sodbo.
25 Brez oči si boš želel svetlobe: ne izpoveduj znanja, ki ga torej nimaš.
26 Trdoglavo srce bo nazadnje doletelo zlo; in kdor ljubi nevarnost, bo v njej poginil.
27 Trdoživo srce bo obremenjeno z žalostjo; in brezbožnik bo kopičil greh na greh.
28 V kazni za ponosne ni zdravila; zakaj rastlina hudobije se je ukoreninila v njem.
29 Srce preudarnega bo razumelo priliko; in pozorno uho je želja modrega človeka.
30 Voda bo pogasila goreči ogenj; in miloščina opravi pokoro za grehe.
31 In tisti, ki vrača dobro, se zaveda tega, kar lahko pride pozneje; in ko pade, bo našel oporo.

ODSEK 4

1 Moj sin, ne ogoljufaj ubogega njegovega preživetja in ne daj ubogim očem dolgo čakati.
2 Ne razžalosti lačne duše; niti ne draži človeka v njegovi stiski.
3 Ne dodajajte več težav razburjenemu srcu; in ne odlašajte, da ne daste tistemu, ki potrebuje.
4 Ne zavračaj prošnje prizadetih; in ne odvrni svojega obraza od ubožca.
5 Ne odvrni svojega očesa od ubogega in ne daj mu nobene priložnosti, da bi te preklinjal:
6 Kajti če te preklinja v grenkobi svoje duše, bo njegovo molitev uslišal tisti, ki ga je ustvaril.
7 Pridobi si ljubezen občine in skloni glavo pred velikim človekom.
8 Naj te ne žalosti, če prikloniš svoje uho ubogemu in mu prijazno odgovoriš s krotkostjo.
9 Reši tistega, ki trpi krivico, iz roke zatiralca; in ne bodi malodušen, ko sediš pri sodbi.
10 Bodi kakor oče sirotam in namesto moža njihovi materi; tako boš kakor sin Najvišjega in on te bo ljubil bolj kakor tvoja mati.
11 Modrost povzdigne svoje otroke in oprime tiste, ki jo iščejo.
12 Kdor jo ljubi, ljubi življenje; in tisti, ki jo iščejo zgodaj, bodo polni veselja.
13 Kdor se je drži, bo podedoval slavo; in kamor koli vstopi, bo Gospod blagoslovil.
14 Tisti, ki ji služijo, bodo služili Svetemu; in tiste, ki jo ljubijo, ljubi Gospod.
15 Kdor ji prisluhne, bo sodil narode, in kdor jo posluša, bo varno prebival.
16 Če se ji človek zaveže, jo bo podedoval; in njegova generacija jo bo imela v lasti.
17 Kajti sprva bo hodila z njim po krivih poteh in vanj vnašala strah in grozo ter ga mučila s svojim discipliniranjem, dokler ne bo zaupala njegovi duši in ga preizkusila s svojimi zakoni.
18 Potem se bo vrnila naravnost k njemu, ga potolažila in mu razkrila svoje skrivnosti.
19 Toda če se zmoti, ga bo zapustila in ga predala njegovemu lastnemu propadu.
20 Upoštevaj priložnost in varuj se zla; in ne sramuj se, ko gre za tvojo dušo.
21 Kajti obstaja sramota, ki prinaša greh; in obstaja sramota, ki je slava in milost.
22 Ne sprejmi nikogar proti svoji duši in naj te spoštovanje katerega koli človeka ne povzroči padca.
23 In ne govori, ko je priložnost, da delaš dobro, in ne skrivaj svoje modrosti v njeni lepoti.

24 Kajti po besedi se spozna modrost in poučenost po besedi jezika.
25 Nikakor ne govorite proti resnici; vendar se sramuj zmote svoje nevednosti.
26 Naj te ne bo sram priznati svojih grehov; in ne silite toka reke.
27 Ne delaj se podložnika neumnemu človeku; niti ne sprejemajo osebe mogočnega.
28 Bori se za resnico do smrti in Gospod se bo boril zate.
29 Ne bodi prenagljen v svojem jeziku, v svojih dejanjih pa leni in zanemarljiv.
30 Ne bodi kakor lev v svoji hiši in ne jezen med svojimi služabniki.
31 Tvoja roka naj ne bo iztegnjena, da bi prejel, in naj se ne zaklene, ko bi moral povrniti.

ODSEK 5

1 Ne nagibajte se k svojemu premoženju; in ne reci, imam dovolj za svoje življenje.
2 Ne sledi svojemu umu in svoji moči, da bi hodil po poteh svojega srca:
3 In ne reci: Kdo me bo grajal zaradi mojih del? kajti Gospod bo zagotovo maščeval tvoj ponos.
4 Ne reci: Grešil sem in kaj hudega se mi je zgodilo? kajti Gospod je potrpežljiv, nikakor te ne bo izpustil.
5 Glede sprave se ne bojte brez strahu dodajati greha grehu:
6 In ne recite, da je njegovo usmiljenje veliko; on bo pomirjen zaradi množice mojih grehov: kajti usmiljenje in jeza prihajata od njega in njegova jeza počiva nad grešniki.
7 Ne odlašaj, da se obrneš h Gospodu, in ne odlašaj iz dneva v dan: kajti nenadoma bo prišla Gospodova jeza in v svoji varnosti boš pokončan in poginil na dan maščevanja.
8 Ne nagibajte se k neupravičeno pridobljenim dobrinam, kajti ne bodo vam koristile na dan nesreče.
9 Ne vejaj z vsakim vetrom in ne zahajaj na vse poti; kajti tako ravna grešnik, ki ima dvojni jezik.
10 Bodi trden v svojem razumevanju; in tvoja beseda naj bo ista.
11 Bodi hiter, da slišiš; in naj bo tvoje življenje iskreno; in s potrpežljivostjo odgovori.
12 Če imaš razum, odgovori svojemu bližnjemu; če ne, položi roko na usta.
13 Čast in sramota sta govorjenje, in človekov jezik je njegov padec.
14 Ne daj se imenovati šepetalec in ne čakaj s svojim jezikom: kajti huda sramota je na tatu in huda obsodba na dvojnem jeziku.
15 Ne pozabite na nič v velikem ali malem.

ODSEK 6

1 Namesto prijatelja ne postanite sovražnik; kajti s tem boš podedoval slabo ime, sramoto in grajo; prav tako bo grešnik, ki ima dvojni jezik.
2 Ne povzdiguj se v nasvetu svojega srca; da se tvoja duša ne raztrga na koščke kakor bik, ki se sam potopi.
3 Pojedel boš svoje listje, izgubil boš svoj sad in ostal boš kakor suho drevo.
4 Hudobna duša bo uničila tistega, ki jo ima, in ga bo naredila v posmeh svojim sovražnikom.
5 Ljubek jezik bo pomnožil prijatelje in pošten jezik bo povečal prijazne pozdrave.
6 Bodi v miru z mnogimi, imej pa le enega svetovalca izmed tisočerih.
7 Če hočeš dobiti prijatelja, ga najprej dokaži in ne hiti, da bi mu priznal.
8 Kajti nekdo je prijatelj za svojo priložnost in ne bo vzdržal dneva tvoje stiske.
9 In tam je prijatelj, ki bo obrnjen v sovraštvo in prepir odkril tvojo sramoto.
10 Spet je prijatelj tovariš pri mizi in ne bo vztrajal v dnevu tvoje stiske.
11 Toda v tvoji blaginji bo kakor ti sam in bo drzen nad tvojimi služabniki.
12 Če boš ponižan, bo zoper tebe in se bo skril pred tvojim obličjem.
13 Loči se od svojih sovražnikov in pazi na svoje prijatelje.
14 Zvest prijatelj je močna obramba: in kdor ga je našel, je našel zaklad.
15 Nič ne more nasprotovati zvestemu prijatelju in njegova odličnost je neprecenljiva.
16 Zvest prijatelj je zdravilo življenja; in tisti, ki se bojijo Gospoda, ga bodo našli.
17 Kdor se boji Gospoda, bo pravilno usmeril svoje prijateljstvo: kajti kakršen je on, takšen bo tudi njegov bližnji.
18 Sin moj, zbiraj pouk od svoje mladosti: tako boš našel modrost do svoje starosti.
19 Pridi k njej kakor tisti, ki orje in seje, in počakaj na njene dobre sadove: kajti ne boš se veliko trudil zanjo, ampak kmalu boš jedel od njenih sadov.
20 Neukom je zelo neprijetna: kdor je brez razumevanja, ne bo ostal z njo.
21 Ležala bo na njem kot mogočen kamen preizkušnje; in vrgel jo bo od sebe, preden bo minilo dolgo.
22 Kajti modrost je v skladu z njenim imenom in ni razvidna mnogim.
23 Poslušaj, sin moj, sprejmi moj nasvet in ne zavrni mojega nasveta,
24 In vtakni noge svoje v njene okove in svoj vrat v njene verige.
25 Skloni rame in jo nosi in ne bodi žalosten zaradi njenih vezi.
26 Pridi k njej z vsem svojim srcem in varuj njene poti z vso svojo močjo.
27 Išči in išči, in spoznala se ti bo; in ko jo dobiš, je ne pusti.
28 Kajti končno boš našel njen počitek in to se bo spremenilo v tvoje veselje.
29 Tedaj bodo njene okove močna obramba zate in njene verige obleka slave.
30 Kajti na njej je zlat okras in njeni trakovi so škrlatne čipke.
31 Oblekel si jo boš kot častno oblačilo in ogrnil si jo boš kot krono veselja.
32 Moj sin, če boš hotel, boš poučen; in če boš uporabil svoj razum, bodi preudaren.
33 Če boš rad poslušal, boš prejel razum; in če boš upognil svoje uho, boš moder,
34 Stoj v množici starešin; in se drži tistega, ki je moder.
35 Bodite pripravljeni poslušati vsako pobožno besedo; in naj ti ne uidejo prilike razuma.
36 In če vidiš razumnega človeka, pojdi prej k njemu in naj tvoja noga nosi stopnice njegovih vrat.

37 Tvoje misli naj bodo na Gospodovih odredbah in nenehno premišljujejo o njegovih zapovedih: on bo utrdil tvoje srce in ti dal modrosti po tvoji želji.

ODSEK 7

1 Ne delaj hudega, da se ti ne zgodi nič hudega.
2 Oddalji se od krivičnega in krivica se bo odvrnila od tebe.
3 Moj sin, ne sej v brazde nepravičnosti in ne boš jih sedemkrat požel.
4 Ne iščite od Gospoda premoči in ne od kralja častnega sedeža.
5 Ne opravičuj se pred Gospodom; in ne hvali se s svojo modrostjo pred kraljem.
6 Ne poskušajte biti sodnik, ker ne morete odpraviti krivice; da se ne ustrašiš osebe mogočnega, kamena spotike na poti svoje poštenosti.
7 Ne zameri zoper množico mesta in potem se ne vrzi med ljudstvo.
8 Ne vežite enega greha na drugega; kajti v enem ne boš ostal nekaznovan.
9 Ne reci, Bog bo pogledal na množico mojih daritev in ko bom daroval Najvišjemu Bogu, bo to sprejel.
10 Ne bodi malodušen, ko moliš, in ne zanemarjaj dajanja miloščine.
11 Nihče se ne smej v zasmeh v grenkobi svoje duše: kajti obstaja nekdo, ki ponižuje in povišuje.
12 Ne snuj laži zoper svojega brata; tudi ne naredi všečka svojemu prijatelju.
13 Nikakor ne lažite, kajti navada tega ni dobra.
14 Ne uporabljaj veliko besed v množici starešin in ne blebetaj veliko, ko moliš.
15 Ne sovražite napornega dela, ne poljedelstva, ki ga je določil Najvišji.
16 Ne prištevaj se med množico grešnikov, ampak ne pozabi, da jeza ne bo dolgo trajala.
17 Zelo se ponižaj, kajti maščevanje brezbožnikov je ogenj in črvi.
18 Nikakor ne zamenjaj prijatelja za dobro; niti zvesti brat za ofirsko zlato.
19 Ne odreci se modri in dobri ženi, kajti njena milost je večja od zlata.
20 Čeprav tvoj služabnik dela pošteno, ne prosi ga hudega, niti najemnika, ki se v celoti razdaja zate.
21 Tvoja duša naj ljubi dobrega služabnika in mu ne krati svobode.
22 Ali imaš živino? pazi nanje: in če so ti v korist, jih imej pri sebi.
23 Ali imaš otroke? pouči jih in prikloni njihov vrat od njihove mladosti.
24 Ali imaš hčere? skrbi za njihovo telo in ne bodi vesel do njih.
25 Poroči se s svojo hčerjo in tako boš opravil težko zadevo; vendar jo daj razumnemu možu.
26 Ali imaš ženo po svoji volji? ne zapusti je, vendar se ne prepusti lahki ženi.
27 Spoštuj svojega očeta z vsem srcem in ne pozabi žalosti svoje matere.
28 Spomni se, da si bil rojen iz njih; in kako jim lahko povrneš stvari, ki so jih storili zate?
29 Boj se Gospoda z vso svojo dušo in spoštuj njegove duhovnike.
30 Ljubi tistega, ki te je ustvaril, z vso svojo močjo in ne zapusti njegovih služabnikov.
31 Boj se Gospoda in spoštuj duhovnika; in daj mu njegov delež, kakor ti je ukazano; prvine in daritev za krivdo in dar pleč in daritev posvečenja in prvine svetih stvari.
32 In iztegni svojo roko k ubogim, da bo tvoj blagoslov popoln.
33 Dar ima milost v očeh vsakega živečega; in za mrtve ga ne zadrži.
34 Ne zamudite biti z njimi, ki jokajo, in žalovati z njimi, ki žalujejo.
35 Ne odlašaj z obiskom bolnih: zaradi tega boš postal ljubljen.
36 Karkoli že vzameš v roke, zapomni si konec in nikoli ne boš naredil narobe.

ODSEK 8

1 Ne prepiraj se z mogočnim možem, da mu ne padeš v roke.
2 Ne bodi v prepiru z bogatašem, da te ne pretehta: kajti zlato je pokončalo mnoge in popačilo srca kraljev.
3 Ne prepiraj se s človekom, ki je poln jezika, in ne nalagaj mu drv na ogenj.
4 Ne šali se z nesramnim človekom, da ne bodo osramočeni tvoji predniki.
5 Ne grajajte človeka, ki se odvrne od greha, ampak ne pozabite, da smo vsi vredni kazni.
6 Ne sramoti človeka v njegovi starosti: kajti celo nekateri med nami se staramo.
7 Ne veseli se, ker je tvoj največji sovražnik mrtev, ampak ne pozabi, da umremo vsi.
8 Ne zaničuj besed modrih, temveč se seznani z njihovimi pregovori: kajti od njih se boš naučil pouka in kako z lahkoto služiti velikim možem.
9 Ne zamudi govora starejših: kajti tudi oni so se učili od svojih očetov in od njih se boš naučil razumeti in odgovarjati, kakor je potrebno.
10 Ne zažigaj oglja grešnika, da te ne bi opekel plamen njegovega ognja.
11 Ne dvigni se v jezi ob prisotnosti škodljivega človeka, da te ne bi ujel v zasedo in te ujel v tvoje besede.
12 Ne posojaj močnejšemu od sebe; kajti če mu posodiš, štej, da je izgubljeno.
13 Ne jamči nad svojo močjo: kajti če si porok, poskrbi, da plačaš.
14 Ne hodite v pravdo s sodnikom; kajti sodili mu bodo po njegovi časti.
15 Ne hodi po poti s pogumnim prijateljem, da ti ne postane hudo: kajti storil bo po svoji volji in ti boš poginil z njim zaradi njegove neumnosti.
16 Ne prepiraj se z jeznim človekom in ne hodi z njim v samoten kraj: kajti kri je nič pred njegovimi očmi in kjer ni pomoči, te bo strmoglavil.
17 Ne posvetuj se z neumnim; saj se ne more držati nasveta.
18 Ne delajte skrivnosti pred tujcem; kajti ne veš, kaj bo prinesel.
19 Ne odpiraj svojega srca vsakemu človeku, da ti ne povrne z bistroumnostjo.

ODSEK 9

1 Ne bodi ljubosumen na ženo svojega naročja in ne uči je hudega pouka proti sebi.
2 Ne daj svoje duše ženski, da bi stopila na tvoje imetje.
3 Ne srečaj se z vlačugo, da ne padeš v njene zanke.
4 Ne uporabljaj veliko družbe ženske, ki je pevka, da te ne zavzamejo njeni poskusi.
5 Ne oziraj se na služkinjo, da ne boš nasedel tistim, kar je v njej dragoceno.
6 Ne daj svoje duše vlačugam, da ne izgubiš svoje dediščine.
7 Ne oziraj se okoli sebe po ulicah mesta in ne tavaj po njegovih samotnih krajih.
8 Odvrni svoje oko od lepe ženske in ne glej na lepoto druge; kajti mnoge je zavedla lepota ženske; kajti s tem se ljubezen vžge kot ogenj.
9 Nikakor ne sedi s tujo ženo, niti ne sedi z njo v naročju in ne zapravljaj svojega denarja z njo za vino; da se tvoje srce ne nagne k njej in tako zaradi svoje želje padeš v pogubo.
10 Ne zapusti starega prijatelja; kajti novo mu ni primerljivo: nov prijatelj je kakor novo vino; ko bo star, ga boš z užitkom pil.
11 Ne zavidaj slave grešniku, kajti ne veš, kakšen bo njegov konec.
12 Ne veselite se tistega, kar je veselje brezbožnikov; vendar ne pozabite, da ne bodo šli nekaznovani v svoj grob.
13 Drži se stran od človeka, ki ima moč ubijati; tako ne boš dvomil o strahu pred smrtjo; in če prideš k njemu, se ne obtožuj, da ti takoj ne vzame življenja: spomni se, da greš sredi pasti in da hodiš po mestnih obzidjih.
14 Kolikor moreš, ugibaj svojega bližnjega in se posvetuj z modrimi.
15 Tvoj govor naj bo z modrimi in vse tvoje občevanje v postavi Najvišjega.
16 In pravični naj jedo in pijejo s teboj; in tvoja slava naj bo v strahu Gospodovem.
17 Za roko umetnika bo pohvaljeno delo, in modri vladar ljudstva za svoj govor.
18 Človek slabega jezika je nevaren v svojem mestu; in tisti, ki je prenagljen v svojem govoru, bo osovražen.

ODSEK 10

1 Moder sodnik bo poučeval svoje ljudstvo; in vladavina preudarnega človeka je dobro urejena.
2 Kakršen je on sam sodnik ljudstva, taki so njegovi uradniki; in kakršen je vladar mesta, takšni so vsi, ki v njem prebivajo.
3 Nespameten kralj pokonča svoje ljudstvo; toda zaradi preudarnosti tistih, ki so na oblasti, bo mesto naseljeno.
4 Moč zemlje je v Gospodovi roki in ob svojem času bo nad njo postavil tistega, ki je koristen.
5 V božji roki je človekova blaginja in na osebo pisarja bo položil svojo čast.
6 Ne sovraži svojega bližnjega za vsako krivico; in ne naredite ničesar s škodljivimi praksami.
7 Napuh je sovražen pred Bogom in ljudmi; in z obojim se dela krivica.
8 Zaradi nepravičnega ravnanja, poškodb in bogastva, pridobljenega s prevaro, se kraljestvo prenaša od enega ljudstva k drugemu.
9 Zakaj sta zemlja in pepel ponosna? Ni je bolj hudobne stvari, kot je lakomnik: kajti tak prodaja svojo dušo; ker medtem ko živi, odvrže črevesje.
10 Zdravnik odreže dolgo bolezen; in tisti, ki bo danes kralj, bo jutri umrl.
11 Kajti ko človek umre, bo podedoval plazeče stvari, zveri in črve.
12 Začetek ponosa je, ko se nekdo oddalji od Boga in se njegovo srce odvrne od njegovega Stvarnika.
13 Kajti ponos je začetek greha in tisti, ki ga ima, bo izlil gnusobo; in zato je Gospod prinesel nadnje nenavadne nesreče in jih popolnoma strmoglavil.
14 Gospod je podrl prestole ponosnih knezov in na njihovo mesto postavil krotke.
15 Gospod je izruval korenine ponosnih narodov in na njihovo mesto posadil nizke.
16 Gospod je podrl dežele poganov in jih uničil do temeljev zemlje.
17 Nekatere izmed njih je vzel in jih uničil ter odstranil njihov spomin z zemlje.
18 Ponos ni bil ustvarjen za moške, niti besna jeza za tiste, ki so rojeni od žene.
19 Tisti, ki se bojijo Gospoda, so zanesljivo seme, in tisti, ki ga ljubijo, častna rastlina; tisti, ki ne upoštevajo postave, so nečastno seme; tisti, ki prestopijo zapovedi, so varljivo seme.
20 Med brati je častitljiv tisti, ki je prvi; tako so tisti, ki se bojijo Gospoda v njegovih očeh.
21 Strah Gospodov je pred pridobitvijo oblasti, toda grobost in ponos sta njena izguba.
22 Ne glede na to, ali je bogat, plemenit ali reven, njihova slava je strah Gospodov.
23 Ni primerno zaničevati ubogega človeka, ki ima razum; prav tako ni priročno poveličevati grešnega človeka.
24 Veliki ljudje, sodniki in vladarji bodo počaščeni; vendar ni nihče izmed njih večji od tistega, ki se boji Gospoda.
25 Svobodni bodo služili modremu služabniku; in tisti, ki ima znanje, ne bo zameril, ko se popravi.
26 Ne bodi premoder pri opravljanju svojega posla; in ne hvali se v času stiske svoje.
27 Boljši je tisti, ki se trudi in je v vsem obilen, kakor tisti, ki se hvali in si želi kruha.
28 Sin moj, poveličaj svojo dušo v krotkosti in ji daj čast v skladu z njenim dostojanstvom.
29 Kdo bo opravičil tistega, ki greši zoper lastno dušo? in kdo bo častil tistega, ki sramoti svoje življenje?
30 Revež je počaščen zaradi svoje spretnosti in bogat človek je počaščen zaradi svojega bogastva.
31 Kdor je počaščen v uboštvu, koliko bolj v bogastvu? in kdor je nečasten v bogastvu, koliko bolj v revščini?

ODSEK 11

1 Modrost povzdigne glavo nizkemu in ga postavi med velike ljudi.
2 Ne hvali človeka zaradi njegove lepote; niti ne gnuši človeka zaradi njegovega zunanjega videza.
3 Čebela je majhna med muhami; ampak njen sad je glavni med sladkimi stvarmi.
4 Ne hvali se s svojimi oblačili in oblačili in ne povzdiguj se na dan časti: kajti Gospodova dela so čudovita in njegova dela med ljudmi so skrita.

5 Mnogi kralji so sedli na tla; in nekdo, o katerem nikoli niso razmišljali, je nosil krono.
6 Mnogi mogočni možje so bili močno osramočeni; in častitljivega izročil drugim ljudem v roke.
7 Ne obtožuj, preden ne preiščeš resnice: najprej razumi in nato grajaj.
8 Ne odgovarjaj, preden ne slišiš vzroka; niti ne prekinjaj ljudi sredi njihovega govorjenja.
9 Ne prepirajte se v zadevi, ki vas ne zadeva; in ne sedi pri sodbi z grešniki.
10 Moj sin, ne vmešavaj se v veliko zadev: kajti če se boš veliko vmešaval, ne boš nedolžen; in če slediš, ne boš dosegel, niti se ne boš rešil z begom.
11 Je nekdo, ki se trudi in trpi in hiti, pa še toliko bolj zaostaja.
12 Spet je drug, ki je počasen in potrebuje pomoč, je brez sposobnosti in je poln revščine; vendar se je Gospodovo oko za vedno zazrlo nanj in ga dvignilo z nizkega položaja,
13 In dvignil glavo pred bedo; tako da so se mu mnogi, ki so to videli, čudili.
14 Blaginja in stiska, življenje in smrt, revščina in bogastvo prihajajo od Gospoda.
15 Modrost, znanje in razumevanje postave so od Gospoda; ljubezen in pot dobrih del sta od njega.
16 Zmota in tema sta se začela skupaj z grešniki: in zlo bo ostarelo s tistimi, ki se v njem ponašajo.
17 Gospodov dar ostane pri pobožnih in njegova naklonjenost prinaša blaginjo za vedno.
18 Obstaja tisti, ki obogati s svojo previdnostjo in stiskanjem, in to je njegov del njegove nagrade:
19 Medtem ko pravi: Našel sem počitek in zdaj bom nenehno jedel od svojega blaga; in vendar ne ve, kateri čas bo prišel nad njim in da mora te stvari prepustiti drugim in umreti.
20 Bodi trden v svoji zavezi in bodi v njej sklenjen in postaraj se v svojem delu.
21 Ne čudite se delom grešnikov; ampak zaupaj v Gospoda in vztrajaj pri svojem delu: kajti v očeh Gospodovih je lahko naenkrat obogateti revnega človeka.
22 Gospodov blagoslov je v nagradi pobožnih in nenadoma poskrbi, da njegov blagoslov vzcveti.
23 Ne reci: Kakšna korist od moje službe? in kaj dobrega bom imel potem?
24 Še enkrat, ne recite, Imam dovolj in posedujem veliko stvari, in kakšno zlo bom imel pozneje?
25 V dnevu blaginje je pozabljena stiska in v dnevu stiske ni več spomina na blaginjo.
26 Kajti Gospodu je na smrtni dan lahko poplačati človeka po njegovih potih.
27 Zaradi stiske ene ure človek pozabi na veselje in na koncu bodo njegova dela odkrita.
28 Nobenega ne sodi blagoslovljenega pred njegovo smrtjo, kajti človek bo spoznan v svojih otrocih.
29 Ne vpelji vsakega človeka v svojo hišo, kajti goljufivi človek ima veliko vozov.
30 Kakor jerebica, ki jo ujamejo v kletko, tako je srce ponosnih; in kakor vohun pazi na tvoj padec:
31 Kajti on čaka in spreminja dobro v zlo in v stvareh, ki so vredne hvale, bo krivdo naložil nate.
32 Iz ognjene iskre se vžge kup žerjavice in grešen človek čaka kri.
33 Pazi na hudobnega človeka, ker dela hudobijo; da ti ne prinese večne madeže.
34 Sprejmi tujca v svojo hišo in te bo vznemirjal in te odvrnil iz tvoje hiše.

ODSEK 12

1 Ko boš delal dobro, vedi, komu boš delal; tako ti bodo hvaležni za tvoje dobrote.
2 Delaj dobro pobožnemu človeku in našel boš plačilo; in če ne od njega, pa od Najvišjega.
3 Ne more priti dobro tistemu, ki je vedno zaposlen z zlom, niti tistemu, ki ne daje miloščine.
4 Daj pobožnemu človeku in ne pomagaj grešniku.
5 Delaj dobro tistemu, ki je ponižen, toda ne dajaj brezbožnemu: zadrži svoj kruh in mu ga ne dajaj, da te ne obvlada s tem: kajti drugače boš prejel dvakrat več zla za vse dobro, ki ga boš imel. storjeno z njim.
6 Kajti Najvišji sovraži grešnike in bo povrnil maščevanje brezbožnim ter jih obvaroval pred mogočnim dnem njihove kazni.
7 Daj dobrim in ne pomagaj grešniku.
8 Prijatelja ni mogoče prepoznati v blaginji in sovražnika ni mogoče skriti v stiski.
9 V blaginji človeka bodo sovražniki užaloščeni, v njegovi stiski pa ga bo celo prijatelj zapustil.
10 Nikoli ne zaupaj svojemu sovražniku: kajti kakor železo rjavi, taka je njegova hudobija.
11 Čeprav se ponižа in čepi, vseeno dobro pazi in se ga varuj, in zanj boš, kakor da bi obrisal ogledalo, in vedel boš, da njegova rja ni bila povsem izbrisana.
12 Ne postavljaj ga poleg sebe, da se ne postavi na tvoje mesto, ko te strmoglavi; niti naj ne sede na tvoji desnici, da ne bo hotel zasesti tvojega sedeža in se boš nazadnje spomnil mojih besed in te bodo zbodle.
13 Kdo se bo usmilil čarovnika, ki ga je ugriznila kača, ali katere koli divje zveri, ki se približa?
14 Kdor se torej usmili tistega, ki gre k grešniku in se oskruni z njim v njegovih grehih?
15 Nekaj časa bo ostal pri tebi, a če začneš padati, ne bo odlašal.
16 Sovražnik sladko govori z ustnicami, a v srcu misli, kako bi te vrgel v jamo: jokal bo z očmi, a če bo našel priložnost, se ne bo nasitil s krvjo.
17 Če te zadene nesreča, ga boš najprej tam našel; in čeprav se bo pretvarjal, da ti pomaga, te bo vendarle spodkopal.
18 Zmajeval bo z glavo in ploskal z rokami, veliko šepetal in spremenil svoj obraz.

ODSEK 13

1 Kdor se dotakne smole, bo z njo oskrunjen; in kdor se druži s ponosnim človekom, mu bo podoben.
2 Ne obremenjuj se preko svojih moči, dokler si živ; in ne imej druženja s tistim, ki je močnejši in bogatejši od sebe: kajti kako se ujemata kotel in lončeni lonec? kajti če bo eden udarjen ob drugega, se bo zlomil.
3 Bogataš je storil krivico, a kljub temu grozi; revnemu se godi krivica in tudi on mora posegati.
4 Če mu boš v korist, te bo uporabil; če pa nimaš ničesar, te bo zapustil.
5 Če imaš kaj, bo živel s teboj; da, razgalil te bo in ne bo mu žal za to.

6 Če te bo potreboval, te bo prevaral, se ti nasmehnil in ti dal upanje; govoril bo pošteno s teboj in rekel: Kaj hočeš?
7 In osramotil te bo s svojimi jedmi, dokler te dvakrat ali trikrat ne bo presušil, in nazadnje se ti bo zasmehoval, ko te bo zagledal, te bo zapustil in zmajeval z glavo proti tebi.
8 Pazi, da ne boš zaveden in potrt v svojem veselju.
9 Če te povabi mogočni mož, se umakni in še toliko bolj te bo povabil.
10 Ne pritiskaj nanj, da te ne vrne; stoj nedaleč stran, da te ne pozabijo.
11 Ne prizadevaj si, da bi bil enak njemu v govorjenju, in ne verjemi njegovim številnim besedam: kajti z veliko komunikacije te bo skušal in ko se ti bo nasmehnil, bo razkril tvoje skrivnosti.
12 Toda kruto bo skrival tvoje besede in ne bo prizanašal, da bi te poškodoval in te dal v ječo.
13 Opazuj in dobro pazi, kajti hodiš v nevarnosti svojega strmoglavljenja: ko to slišiš, se zbudi v spanju.
14 Ljubi Gospoda vse svoje življenje in ga kliči za svoje odrešenje.
15 Vsaka žival ljubi sebi podobnega in vsak človek ljubi svojega bližnjega.
16 Vsako meso se druži po vrsti in človek se drži sebi podobnega.
17 Kakšno druženje ima volk z jagnjetom? tako grešnik s pobožnimi.
18 Kakšen dogovor obstaja med hijeno in psom? in kakšen mir med bogatimi in revnimi?
19 Kakor je divji osel plen levu v puščavi, tako bogati žrejo revne.
20 Kakor prevzetni sovražijo ponižnost, tako bogati sovražijo uboge.
21 Bogataša, ki začne padati, zadržijo njegovi prijatelji, a revnega človeka, ki je na tleh, prijatelji odvrnejo.
22 Ko bogataš pade, ima veliko pomočnikov: govori stvari, ki jih ni treba izreči, in vendar ga ljudje opravičujejo: revežu je spodrsnilo, pa so tudi njega grajali; pametno je govoril in ni mogel imeti mesta.
23 Ko govori bogat človek, vsak zadrži svoj jezik in, glej, kar reče, povzdigujejo do oblakov; če pa spregovori revež, rečejo: Kaj je to? in če se spotakne, ga bodo pomagali strmoglaviti.
24 Bogastvo je dobro za tistega, ki nima greha, in revščina je zlo v ustih brezbožnih.
25 Človekovo srce spremeni njegovo obličje, naj bo to v dobro ali v zlo, in veselo srce naredi veder obraz.
26 Vesel obraz je znamenje srca, ki je v blaginji; in iskanje prispodob je naporno delo uma.

ODSEK 14

1 Blagor človeku, ki se mu niso izmuznila usta in ni bil zboden zaradi množice grehov.
2 Blagor tistemu, ki ga vest ni obsojala in kdor ni izgubil upanja v Gospoda.
3 Bogastvo ni lepo za črnuha: in kaj naj zavisten človek stori z denarjem?
4 Kdor nabira tako, da goljufa svojo dušo, nabira za druge, ki bo razuzdano zapravil svoje imetje.
5 Kdor je sam sebi hudoben, komu bo dober? ne sme se veseliti svojega blaga.
6 Ni hujšega od tistega, ki sam sebi zavida; in to je povračilo za njegovo hudobijo.
7 In če dela dobro, to dela nehote; in nazadnje bo razglasil svojo hudobijo.
8 Zavisten človek ima zlobno oko; obrača svoj obraz in zaničuje ljudi.
9 Oko pohlepnega človeka ni sito s svojim deležem; in krivica brezbožnika izsuši njegovo dušo.
10 Hudobno oko mu zavida kruh in škrtuje pri njegovi mizi.
11 Moj sin, po svojih zmožnostih delaj sebi dobro in daj Gospodu njegovo dolžno daritev.
12 Zapomni si, da smrt ne bo dolgo prišla in da ti zaveza groba ni razkrita.
13 Stori dobro svojemu prijatelju, preden umreš, in po svojih zmožnostih iztegni roko in mu daj.
14 Ne ogoljufaj se dobrega dne in naj te del dobre želje ne premaga.
15 Ali ne boš prepustil svojega truda drugemu? in tvoj trud naj se deli z žrebom?
16 Daj in vzemi in posveti svojo dušo; kajti v grobu ni iskanja poslastic.
17 Vsako meso se postara kakor oblačilo; kajti zaveza od začetka je: Umrl boš na smrt.
18 Tako kot zeleni listi na debelem drevesu nekateri odpadejo, drugi pa zrastejo; tako je z rodom iz mesa in krvi, eno se konča in drugo se rodi.
19 Vsako delo trohni in propade, in njegov delavec bo odšel z njim.
20 Blagor človeku, ki z modrostjo premišljuje dobre stvari in s svojim razumom premišljuje o svetih stvareh.
21 Kdor preudarja njena pota v svojem srcu, bo razumel tudi njene skrivnosti.
22 Pojdi za njo, kakor tisti, ki ji sledi, in na njenih poteh čakaj.
23 Kdor se skriva pri njenih oknih, bo poslušal tudi pri njenih vratih.
24 Tisti, ki prenočuje blizu njene hiše, naj tudi pritrdi zatič v njene stene.
25 Postavi svoj šotor blizu nje in prenoči v prenočišču, kjer so dobre stvari.
26 Svoje otroke bo postavil pod njeno zavetje in bo prenočil pod njenimi vejami.
27 Z njo bo pokrit pred vročino in v njeni slavi bo prebival.

ODSEK 15

1 Kdor se boji Gospoda, bo delal dobro, in kdor pozna postavo, jo bo dosegel.
2 In kot mati ga bo srečala in ga sprejela kot ženo, poročeno z devico.
3 Nahranila ga bo s kruhom razumnosti in mu dala piti vodo modrosti.
4 Zadržal se bo na njej in se ne bo premaknil; in se bo zanašal nanjo in se ne bo osramotil.
5 Povzdignila ga bo nad njegove sosede in sredi zbora mu bo odprla usta.
6 Našel bo veselje in venec veselja in ona mu bo dala podedovati večno ime.
7 Toda nespametni ljudje je ne bodo dosegli in grešniki je ne bodo videli.
8 Kajti daleč je od ponosa in ljudje, ki so lažnivci, se je ne spomnijo.
9 Hvalnica se ne spodobi v ustih grešnika, ker mu ni bila poslana od Gospoda.

10 Kajti hvalnica bo izrečena v modrosti in Gospod jo bo pospešil.
11 Ne reci: Po Gospodu sem odpadel; kajti ne bi smel delati stvari, ki jih on sovraži.
12 Ne reci, On me je spravil v zmoto; kajti on ne potrebuje grešnega človeka.
13 Gospod sovraži vsako gnusobo; in tisti, ki se Boga bojijo, tega ne ljubijo.
14 On sam je ustvaril človeka od začetka in ga je pustil v roki svojega svetovalca;
15 Če hočeš, izpolnjevati zapovedi in opravljati sprejemljivo zvestobo.
16 Pred teboj je zažgal ogenj in vodo: iztegni roko, če hočeš.
17 Pred človekom sta življenje in smrt; in če mu je všeč, mu bo dano.
18 Kajti Gospodova modrost je velika in on je mogočen v moči in vidi vse:
19 In njegove oči so uprte v tiste, ki se ga bojijo, in pozna vsako človeško delo.
20 Nobenemu človeku ni zapovedal delati hudobije in nikomur ni dal dovoljenja za greh.

ODSEK 16

1 Ne hrepeni po množici nekoristnih otrok in ne veseli se brezbožnih sinov.
2 Čeprav se množijo, se jih ne veselite, razen strah Gospodov naj bo z njimi.
3 Ne zanašaj se na njihovo življenje in ne spoštuj njihove množice: kajti eden, ki je pravičen, je boljši od tisoč; in bolje je umreti brez otrok, kot jih imeti brezbožne.
4 Zakaj tisti, ki ima razum, bo mesto napolnil, toda rod hudobnih bo hitro postal opustošen.
5 Veliko takih stvari sem videl s svojimi očmi in moje uho je slišalo več stvari od teh.
6 V zboru brezbožnih se bo zanetil ogenj; in v upornem narodu jeza se vname.
7 Ni bil pomirjen s starimi velikani, ki so odpadli v moči svoje neumnosti.
8 Niti ni prizanesel kraju, kjer je Lot bival, ampak jih je sovražil zaradi njihovega ponosa.
9 Ni se usmilil ljudi pogubljenja, ki so bili odvzeti v svojih grehih:
10 Niti šeststo tisoč pešakov, ki so bili zbrani v trdoti svojih src.
11 In če je med ljudmi kakšen trdovratnik, je čudno, če ostane nekaznovan: kajti usmiljenje in jeza sta z njim; on je mogočen, da odpusti in izlije nezadovoljstvo.
12 Kakor je veliko njegovo usmiljenje, tako je tudi njegovo opominjanje: sodi človeka po njegovih delih
13 Grešnik ne bo ušel s svojim plenom in potrpežljivost pobožnih ne bo oslabljena.
14 Naredite prostor vsakemu delu usmiljenja, kajti vsak človek bo našel svoja dela.
15 Gospod je faraona zakrknil, da ga ni spoznal, da bi svet spoznal njegova mogočna dela.
16 Njegovo usmiljenje je razvidno vsakemu bitju; in svojo luč je ločil od teme z adamantom.
17 Ne reci: Skril se bom pred Gospodom; ali se me bo kdo od zgoraj spomnil? Med toliko ljudmi me ne bodo spominjali: zakaj kaj je moja duša med tako neskončnim številom bitij?
18 Glej, nebo in nebesa nebes, brezno in zemlja in vse, kar je v njej, se bodo premaknili, ko bo obiskal.
19 Tudi gore in temelji zemlje se stresejo, ko Gospod pogleda nanje.
20 Nobeno srce ne more dostojno razmišljati o teh stvareh; in kdo si more zamisliti svoja pota?
21 To je vihar, ki ga nihče ne more videti: večina njegovih del je skritih.
22 Kdo more oznanjati dela njegove pravice? ali kdo jih lahko prenese? zakaj njegova zaveza je daleč in preizkušnja vseh stvari je na koncu.
23 Kdor nima razumevanja, bo razmišljal o praznih stvareh; in neumen človek, ki se zavaja, si domišlja neumnosti.
24 Sin moj, poslušaj me in nauči se spoznanja in upoštevaj moje besede s svojim srcem.
25 Oznanil bom nauk s težo in natančno razglasil njegovo znanje.
26 Gospodova dela se od začetka izvajajo ob sodbi; in od takrat, ko jih je naredil, je razpolagal z njihovimi deli.
27 Svoja dela je okrasil za vedno in v njegovi roki so njihova glavna za vse generacije: ne delajo, ne naveličajo se, ne prenehajo s svojimi deli.
28 Nihče od njih ne ovira drugega in nikoli ne bodo ubogali njegove besede.
29 Po tem je Gospod pogledal na zemljo in jo napolnil s svojimi blagoslovi.
30 Z vsemi vrstami živih bitij je pokril njegov obraz; in spet se bodo vrnili vanjo.

ODSEK 17

1 Gospod je ustvaril človeka iz zemlje in ga znova spremenil vanjo.
2 Dal jim je nekaj dni in kratek čas in tudi oblast nad tem, kar je v njem.
3 Same jim je dal moč in jih naredil po svoji podobi,
4 In dal strah pred človekom vsemu mesu in mu dal oblast nad zvermi in pticami.
5 Prejeli so uporabo petih Gospodovih dejanj in na šestem mestu jim je posredoval razumevanje, v sedmem govoru pa tolmača njegovih razmišljanj.
6 Dal jim je nasvet in jezik, oči, ušesa in srce, da so razumeli.
7 S tem jih je napolnil s spoznanjem razuma in jim pokazal dobro in zlo.
8 Svoje oko je usmeril v njihova srca, da bi jim pokazal veličino svojih del.
9 Večno jih je slavil v svojih čudovitih delih, da bi lahko z razumevanjem oznanjali njegova dela.
10 In izvoljeni bodo slavili njegovo sveto ime.
11 Poleg tega jim je dal znanje in postavo življenja v dediščino.
12 Z njimi je sklenil večno zavezo in jim razodel svoje sodbe.
13 Njihove oči so videle veličastvo njegove slave in njihova ušesa so slišala njegov veličastni glas.
14 In rekel jim je: Varujte se vsake krivice; in vsakemu je dal zapoved glede svojega bližnjega.
15 Njihove poti so vedno pred njim in ne bodo skrite njegovim očem.
16 Vsak človek je od svoje mladosti vdan hudemu; niti si niso mogli narediti mesnatih src za kamnita.

17 Kajti v razdelitvi narodov po vsej zemlji je postavil vladarja nad vsakim ljudstvom; ampak Izrael je Gospodov delež:
18 Ker je njegov prvorojenec, ga hrani z disciplino in ga ne zapusti, ko mu daje luč svoje ljubezni.
19 Zato so vsa njihova dela kakor sonce pred njim in njegove oči so vedno uprte v njihova pota.
20 Nobena njihova krivica mu ni skrita, ampak vsi njihovi grehi so pred Gospodom
21 Toda Gospod, ker je bil milostljiv in je poznal svoje delo, jih ni ne pustil ne zapustil, ampak jim je prizanesel.
22 Milostina človeka je kot pečat z njim in človekova dobra dela bo ohranil kot punčico očesa in dal kesanje svojim sinovom in hčeram.
23 Nato bo vstal in jih nagradil ter povrnil njihovo povračilo na njihove glave.
24 Toda tistim, ki se pokesajo, je omogočil vrnitev in potolažil tiste, ki so izgubili potrpežljivost.
25 Vrni se h Gospodu in zapusti svoje grehe, moli pred njegovim obličjem in manj žali.
26 Obrni se spet k Najvišjemu in odvrni se od krivice: kajti on te bo popeljal iz teme v luč zdravja in močno sovražil svojo gnusobo.
27 Kdo bo hvalil Najvišjega v grobu namesto tistih, ki živijo in se zahvaljujejo?
28 Hvaležnost izgine od mrtvih, kakor od tistih, ki jih ni: živi in zdravi v srcu bodo hvalili Gospoda.
29 Kako velika je srčna dobrotljivost Gospoda, našega Boga, in njegovo usmiljenje do tistih, ki se zatekajo k njemu v svetosti!
30 Kajti vse ne more biti v ljudeh, ker sin človekov ni nesmrten.
31 Kaj je svetlejše od sonca? vendar luč njegova ugasne; in meso in kri si bosta zamislila zlo.
32 Gleda moč nebeške višine; in vsi ljudje so le zemlja in pepel.

ODSEK 18

1 On, ki živi večno, je ustvaril vse stvari na splošno.
2 Samo Gospod je pravičen in ni drugega razen njega,
3 Ki vlada svetu s svojo dlanjo in vse se pokorava njegovi volji: kajti on je Kralj vseh, s svojo močjo ločuje med njimi svete stvari od nečistih.
4 Komu je dal moč, da razglaša svoja dela? in kdo bo odkril njegova plemenita dejanja?
5 Kdo bo preštel moč njegovega veličastva? in kdo bo tudi povedal njegovo usmiljenje?
6 Kar zadeva Gospodova čudovita dela, se jim nič ne sme vzeti, niti se jim ne sme kar koli pripisati, niti jim ni mogoče odkriti temelja.
7 Ko človek naredi, takrat začne; in ko preneha, potem bo dvomil.
8 Kaj je človek in čemu služi? kaj je njegovo dobro in kaj zlo?
9 Število človekovih dni je največ sto let.
10 Kakor kaplja vode v morje in gramoz v primerjavi s peskom; tako je tisoč let do dni večnosti.
11 Zato je Bog potrpežljiv z njimi in izliva svoje usmiljenje nanje.
12 Videl je in spoznal, da je njihov konec hudoben; zato je pomnožil svoje sočutje.
13 Človekova usmiljenost je do bližnjega; toda usmiljenje Gospodovo je nad vsakim mesom: on opominja in vzgaja in uči in vrača, kakor pastir svojo čredo.
14 Usmili se tistih, ki so deležni discipline in marljivo iščejo njegove sodbe.
15 Sin moj, ne omadežuj svojih dobrih del, niti ne uporabljaj neprijetnih besed, ko kaj daješ.
16 Ali ne bo rosa ublažila toplote? tako je beseda boljša od darila.
17 Glej, ali ni beseda boljša od darila? ampak oba sta z milostnim človekom.
18 Nespametni bo osorno grajal in darilo nevoščljivega razjeda oči.
19 Naučite se, preden spregovorite, in uporabite physick ali kdaj bodite bolni.
20 Pred sodbo se preišči in na dan obiska boš našel usmiljenje.
21 Ponižaj se, preden zboliš, in v času grehov pokaži kesanje.
22 Naj te nič ne ovira, da pravočasno izpolniš svojo zaobljubo, in ne odlašaj do smrti, da bi bil opravičen.
23 Preden moliš, se pripravi; in ne bodi kakor tisti, ki skuša Gospoda.
24 Pomisli na jezo, ki bo na koncu, in na čas maščevanja, ko bo odvrnil svoj obraz.
25 Ko boš imel dovolj, se spomni časa lakote; ko boš bogat, pomisli na revščino in potrebo.
26 Od jutra do večera se čas spreminja in vse se kmalu zgodi pred Gospodom.
27 Moder človek se bo bal v vsaki stvari in na dan greha se bo varal pregrehe, neumen pa se ne bo držal časa.
28 Vsak razumen človek pozna modrost in bo hvalil tistega, ki jo je našel.
29 Tisti, ki so razumeli besede, so postali tudi sami modri in so izlili izvrstne prilike.
30 Ne hodi za svojimi poželenji, temveč se vzdrži svojih apetitov.
31 Če svoji duši izročiš želje, ki ji ugajajo, te bo naredila za posmeh tvojim sovražnikom, ki te sramotijo.
32 Ne veselite se veliko dobre volje in ne bodite vezani na stroške le-te.
33 Ne bodi berač s pogostitvijo ob izposoji, ko nimaš ničesar v denarnici: kajti svoje življenje boš čakal v zasedi in ogovarjan boš.

ODSEK 19

1 Delavec, ki je vdan pijanosti, ne bo bogat; in kdor prezira majhne stvari, bo propadal malo in malo.
2 Vino in ženske bodo naredile razumne ljudi odpadle; in tisti, ki se drži vlačug, bo postal predrzen.
3 Molji in črvi ga bodo dobili v dediščino in drzen mož bo odvzet.
4 Kdor se prenagli z zaslugami, je lahkomiseln; in kdor greši, bo žalil svojo dušo.
5 Kdor uživa v hudobiji, bo obsojen, kdor pa se užitkom upira, okrona svoje življenje.
6 Kdor zna vladati svojemu jeziku, bo živel brez prepirov; in kdor sovraži blebetanje, bo imel manj zla.
7 Ne ponavljaj drugemu tega, kar ti je povedano, in nikoli se ti ne bo godilo slabše.

8 Ne govorite o življenjih drugih ljudi, ne glede na to, ali gre za prijatelja ali sovražnika; in če moreš brez zamere, jih ne razkrivaj.
9 Kajti on te je slišal in opazil, in ko pride čas, te bo sovražil.
10 Če si slišal besedo, naj umre s teboj; in bodi drzen, ne bo te počilo.
11 Norec se muči z besedo, kakor porodnica.
12 Kakor puščica, ki se človeku zapiči v stegno, tako je beseda v neumnem trebuhu.
13 Opomni prijatelja, morda tega ni storil; in če je to storil, naj tega ne počne več.
14 Opomni svojega prijatelja, morda tega ni rekel; in če je, naj tega ne govori več.
15 Opominjaj prijatelja: kajti večkrat je to obrekovanje, in ne verjemi vsaki pravljici.
16 Je eden, ki se izmuzne v svojem govoru, vendar ne iz njegovega srca; in kdo je tisti, ki ni žalil s svojim jezikom?
17 Opominjaj svojega bližnjega, preden mu groziš; in ne da bi bil jezen, daj prostor zakonu Najvišjega.
18 Strah Gospodov je prvi korak, da ga sprejmemo, in modrost pridobi njegovo ljubezen.
19 Poznavanje Gospodovih zapovedi je nauk življenja: in tisti, ki delajo stvari, ki so mu všeč, bodo prejeli sad drevesa nesmrtnosti.
20 Strah Gospodov je vsa modrost; in v vsej modrosti je izpolnjevanje zakona in spoznanje njegove vsemogočnosti.
21 Če hlapec reče svojemu gospodarju: Ne bom storil, kar hočeš; čeprav pozneje to stori, razjezi tistega, ki ga hrani.
22 Spoznanje hudobije ni modrost, niti preudarnost nikoli ni nasvet grešnikov.
23 Obstaja hudobija in to je gnusoba; in norcu manjka modrosti.
24 Tisti, ki ima malo razuma in se boji Boga, je boljši od tistega, ki ima veliko modrosti in krši postavo Najvišjega.
25 Obstaja izjemna pretkanost in ta je nepravična; in eden je, ki se obrne, da se pokaže sodba; in obstaja moder človek, ki opravičuje v sodbi.
26 Hudobnež je žalostno povešen na glavo; v sebi pa je poln prevare,
27 Poniža svoj obraz in se dela, kot da ne sliši: kjer ni poznan, ti bo storil nesrečo, preden se boš zavedal.
28 In če ga zaradi pomanjkanja moči ovira pri grešenju, pa bo, ko najde priložnost, storil zlo.
29 Človeka lahko prepoznaš po njegovem pogledu in tistega, ki ima razumevanje, po njegovem obrazu, ko ga srečaš.
30 Človekova obleka, pretiran smeh in hoja kažejo, kakšen je.

ODSEK 20

1 Obstaja graja, ki ni spodobna: spet nekdo zadrži svoj jezik in je moder.
2 Veliko bolje je grajati, kakor se skrivaj jeziti: in kdor prizna svojo krivdo, bo obvarovan bolečine.
3 Kako dobro je, ko si pokarjen, izkazati kesanje! kajti tako se boš rešil namernega greha.
4 Kakor je poželenje evnuha, da razdeviči devico; tako je s tistim, ki izvršuje sodbo z nasiljem.
5 Nekdo molči in se znajde kot moder; drugi pa postane sovražen zaradi velikega blebetanja.
6 Nekdo zadrži jezik za zobmi, ker mu ni treba odgovoriti; drugi pa molčijo, poznajoč svoj čas.
7 Moder človek bo zadržal jezik za zobmi, dokler ne vidi priložnosti, blebetav in neumen pa se ne ozira na čas.
8 Kdor uporablja veliko besed, bo zaničen; in tisti, ki si v tem vzame oblast, bo osovražen.
9 Grešnik je uspešen v zlem; in tam je dobiček, ki se spremeni v izgubo.
10 Obstaja darilo, ki ti ne bo koristilo; in obstaja darilo, katerega plačilo je dvojno.
11 Zaradi slave je poniževanje; in obstaja tisti, ki dvigne glavo iz nizkega položaja.
12 Obstaja tak, ki kupi veliko za malo in povrne sedemkratno.
13 Modri človek postane ljubljen s svojimi besedami, milost norcev pa se bo razlila.
14 Darilo norca ti ne bo koristilo, ko ga boš imel; niti zavistnega zaradi njegove potrebe ne; kajti pričakuje, da bo prejel veliko za enega.
15 Malo daje, veliko graja; usta odpira kakor krik; danes posoja, jutri pa zopet zahteva: takega sovraži Bog in človek.
16 Norec pravi: Nimam prijateljev, nimam hvale za vsa svoja dobra dela, in tisti, ki jedo moj kruh, govorijo slabo o meni.
17 Kolikokrat in kolikokrat se mu bodo smejali! saj ne ve prav, kaj je imeti; in vse mu je eno, kot da ga ne bi imel.
18 Zdrsniti po pločniku je bolje kot zdrsniti z jezikom: tako bo padec hudobnih prišel hitro.
19 Nečasna zgodba bo vedno v ustih nespametnih.
20 Moder stavek bo zavržen, če pride iz ust neumnega; kajti ne bo govoril ob pravem času.
21 Nekdo je zaradi pomanjkanja oviran pri grešenju; in ko si odpočije, ne bo vznemirjen.
22 Obstaja tisti, ki uniči svojo lastno dušo s sramežljivostjo in s sprejemanjem oseb premaga samega sebe.
23 To je, ker sramežljivost obljubi svojemu prijatelju in ga naredi za sovražnika zastonj.
24 Laž je umazana madež v človeku, vendar je vedno v ustih nepoučenih.
25 Tat je boljši od človeka, ki je navajen lagati, toda obema pripada poguba v dediščino.
26 Lastnost lažnivca je nečastna in njegova sramota je vedno z njim.
27 Moder človek se povzdigne v čast s svojimi besedami, in razumen bo ugajal velikim ljudem.
28 Kdor obdeluje svojo zemljo, bo povečal svojo gomilo; in kdor ugaja velikanom, bo dobil odpuščanje za krivico.
29 Darila in darila zaslepijo oči modrega in mu zamašijo usta, da jih ne more grajati.
30 Modrost, ki je skrita, in zaklad, ki je nakopičen, kakšen dobiček ima oboje?
31 Boljši je tisti, ki skriva svojo neumnost, kot človek, ki skriva svojo modrost.
32 Potrebna potrpežljivost pri iskanju Gospoda je boljša od tistega, ki živi svoje življenje brez vodnika.

ODSEK 21

1 Sin moj, ali si grešil? ne delaj tega več, ampak prosi odpuščanja za svoje prejšnje grehe.
2 Beži pred grehom kakor pred obličjem kače: kajti če se mu preveč približaš, te bo ugriznila: njegovi zobje so kakor levji zobje, ki ubijajo duše ljudi.

3 Vsa krivica je kakor dvorezen meč, katerega rane se ne morejo zaceliti.
4 Prestrašiti in delati krivico bo zapravil bogastvo: tako bo hiša ponosnih ljudi opustošena.
5 Molitev iz ust reveža pride do Božjih ušes in njegova sodba pride hitro.
6 Kdor sovraži grajanje, je na poti grešnikov; kdor pa se boji Gospoda, se bo iz srca pokesal.
7 Zgovornega človeka poznajo daleč in blizu; a razumen človek ve, kdaj mu spodrsne.
8 Kdor zida svojo hišo s tujim denarjem, je podoben tistemu, ki sam zbira kamenje za svoj grob.
9 Občestvo hudobnih je kakor predivo, zvito skupaj, in njihov konec je plamen ognja, da jih uniči.
10 Pot grešnikov je poravnana s kamni, a na koncu je peklenska jama.
11 Kdor se drži Gospodove postave, jo razume; in popolnost strahu Gospodovega je modrost.
12 Kdor ni moder, se ne bo poučil; obstaja pa modrost, ki pomnoži grenkobo.
13 Spoznanje modrega človeka se bo povečalo kakor povodenj in njegov nasvet je kakor čisti studenec življenja.
14 Notranjost norca je kot razbita posoda in ne bo imel znanja, dokler bo živ.
15 Če spreten človek sliši modro besedo, jo bo pohvalil in ji dodal; kakor hitro pa jo sliši kdo brez razumevanja, mu ni všeč in jo vrže za hrbet.
16 Bedakovo govorjenje je kakor breme na poti, toda na ustnicah modrih se najde milost.
17 Sprašujejo po ustih modrega v občini in njegove besede premišljujejo v svojem srcu.
18 Kakor je porušena hiša, tako je modrost za neumnega, in znanje nespametnih je kakor govorjenje brez pameti.
19 Nauk za bedake je kakor okovi na nogah in kakor okovi na desnici.
20 Norec povzdigne svoj glas v smehu; a moder človek se le malo nasmehne.
21 Učenost je za modrega kakor zlat okras in kakor zapestnica na njegovi desni roki.
22 Noga nespametnega človeka pride kmalu v hišo njegovega bližnjega, a izkušen človek se ga sramuje.
23 Norec bo pokukal pri vratih v hišo, kdor pa je dobro vzgojen, bo stal zunaj.
24 Človekova nevljudnost je poslušati pri vratih, moder človek pa bo zaradi sramote žalosten.
25 Usta govorcev bodo pripovedovala stvari, ki se ne nanašajo na njih: besede razumnih pa se tehtajo na tehtnici.
26 Srce bedakov je v njihovih ustih, a usta modrih so v njihovem srcu.
27 Ko brezbožnik preklinja satana, preklinja svojo lastno dušo.
28 Šepetalec oskruni svojo dušo in je osovražen povsod, kjer prebiva.

ODSEK 22

1 Lenivec se primerja z umazanim kamnom in vsak ga bo siknil v njegovo sramoto.
2 Lenuh se primerja z umazanijo na gnojišču: vsak človek, ki se je loti, mu bo rokoval.
3 Hudo vzgojen človek je v sramoto očetu, ki ga je rodil, in nespametna hči se mu je rodila v izgubo.
4 Modra hči bo svojemu možu prinesla dediščino, kdor pa živi nepošteno, je očetu v težavo.
5 Drzna sramoti očeta in moža, toda oba jo bosta zaničevala.
6 Zgodba, ki ni v času, je kot glasba v žalovanju: toda črte in popravki modrosti niso nikoli izven časa.
7 Kdor uči neumnega, je kakor tisti, ki zlepi črepinjo, in kakor tisti, ki človeka prebudi iz trdnega spanca.
8 Kdor pripoveduje pravljico neumnemu, govori z njim v snu; ko pove svojo pravljico, bo rekel: Kaj je narobe?
9 Če otroci živijo pošteno in imajo premoženje, bodo krili nizkost svojih staršev.
10 Toda otroci, ki so ošabni, s prezirom in pomanjkanjem vzgoje umažejo plemenitost svojih sorodnikov.
11 Jokajte za mrtvim, ker je izgubil luč; in jokajte za neumnim, ker hoče razumeti; malo jokajte za mrtvimi, kajti počiva; toda življenje norca je hujše od smrti.
12 Sedem dni ljudje žalujejo za mrtvim; za bedaka in brezbožnika pa vse dni svojega življenja.
13 Ne pogovarjaj se veliko z neumnim in ne hodi k njemu, ki nima razumevanja: varuj se ga, da ne boš imel težav, in nikoli ne boš omadeževan z njegovimi neumnostmi: odidi od njega in našel boš počitek in nikoli ne boš vznemirjen od norosti.
14 Kaj je težje od svinca? in kako se temu reče, ampak norec?
15 Pesek, sol in gmoto železa je lažje prenašati kot človeka brez razuma.
16 Kakor se les, prepleten in zvezan v stavbi, ne more razrahljati s tresenjem: tako se srce, ki je utrjeno z nasvetom, ne bo nikdar prestrašilo.
17 Srce, ki se zavzema za misel o razumevanju, je kakor lep omet na steni galerije.
18 Pale, postavljene na visokem mestu, se ne bodo nikoli uprle vetru: tako se prestrašeno srce v domišljiji norca ne more upreti nobenemu strahu.
19 Kdor prebode oko, povzroči, da tečejo solze, in kdor prebode srce, ga naredi, da pokaže svoje znanje.
20 Kdor vrže kamen v ptice, jih prestraši; in kdor graja svojega prijatelja, razdre prijateljstvo.
21 Čeprav potegneš meč proti svojemu prijatelju, vendar ne obupaj, kajti morda se boš vrnil na milost.
22 Če si odprl usta zoper svojega prijatelja, se ne boj; saj lahko pride do sprave: razen grajanja ali ponosa ali razkritja skrivnosti ali zahrbtne rane: kajti zaradi teh stvari bo vsak prijatelj odšel.
23 Bodi zvest svojemu bližnjemu v njegovi revščini, da se lahko veseliš njegovega blagostanja; ostani zvest njemu v času njegove stiske, da boš lahko z njim dedič njegove dediščine: kajti nizkega premoženja ni vedno treba prezirati. : niti bogataši, ki jih je neumno občudovati.
24 Kakor gresta sopar in dim iz peči pred ognjem; tako zmerjanje pred krvjo.
25 Ne bo me sram braniti prijatelja; tudi jaz se ne bom skrival pred njim.
26 In če se mi zaradi njega zgodi kaj hudega, se ga bo vsak, kdor to sliši, varoval.
27 Kdo bo postavil stražo pred moja usta in pečat modrosti na moje ustnice, da jim ne padem nenadoma in da me moj jezik ne pogubi?

ODSEK 23

1 O Gospod, Oče in upravitelj vsega mojega življenja, ne prepusti me njihovim nasvetom in ne pusti, da jim padem.
2 Kdo bo postavil biče nad moje misli in disciplino modrosti nad moje srce? da mi ne prizanesejo zaradi moje nevednosti in ne gre mimo mojih grehov:
3 Da se moja nevednost ne bi povečala in da bi se moji grehi množili v moje uničenje, da ne padem pred svojimi nasprotniki in da se moj sovražnik ne veseli nad mano, čigar upanje je daleč od tvoje milosti.
4 O Gospod, Oče in Bog mojega življenja, ne gledaj me ponosno, ampak odvrni od svojih služabnikov vedno prevzetnost.
5 Odvrni od mene prazne upe in poželenje in držal boš pokonci tistega, ki ti vedno želi služiti.
6 Naj me ne prevzame lakomnost trebuha ne poželenje mesa; in svojega služabnika ne daj čez mene v predrznost.
7 Poslušajte, otroci, discipliniranje ust: kdor se ga drži, ne bo nikoli vzet v svoje ustnice.
8 Grešnik bo ostal v svoji neumnosti: tako hudobni govornik kot ošabni bosta padla zaradi tega.
9 Ne navadi svojih ust na priseganje; niti se ne uporabljaj za imenovanje Svetega.
10 Kajti kakor služabnik, ki ga nenehno tepejo, ne ostane brez modrega znamenja; tako tisti, ki nenehno prisega in imenuje Boga, ne bo brezhiben.
11 Človek, ki veliko preklinja, bo poln krivice in kuga ne bo nikoli odšla iz njegove hiše: če se bo pregrešil, bo njegov greh na njem; in če ne bo priznal svojega greha, naredi dvojno žalitev in če zaman priseže, ne bo nedolžen, ampak njegova hiša bo polna nesreč.
12 Obstaja beseda, ki je oblečena v smrt: Bog daj, da je ne najdemo v Jakobovi dediščini; kajti vse take stvari bodo daleč od pobožnih in ne bodo se valjali v svojih grehih.
13 Ne uporabljaj svojih ust za nezmerno kletvico, kajti v njih je beseda greha.
14 Spomni se svojega očeta in svoje matere, ko boš sedel med velikimi možmi. Ne bodi pozabljen pred njimi, in tako po svojem običaju postaneš norec in si zaželiš, da se ne bi rodil, in preklinjajo dan tvojega rojstva.
15 Človek, ki je vajen sramotnih besed, se ne bo nikoli popravil vse dni svojega življenja.
16 Dve vrsti ljudi pomnožita greh in tretja bo prinesla jezo: vroč um je kot goreč ogenj, nikoli ne bo ugasnil, dokler ne bo porabljen: nečistnik v telesu svojega mesa ne bo nikoli prenehal, dokler ne zaneti ogenj.
17 Vlačugu je vsak kruh sladek, ne odneha, dokler ne umre.
18 Mož, ki razdre zakonsko zvezo in v svojem srcu reče: Kdo me vidi? Obdaja me tema, stene me pokrivajo in nobeno telo me ne vidi; česa se moram bati? Najvišji se ne bo spomnil mojih grehov:
19 Takšen človek se boji le človeških oči in ne ve, da so Gospodove oči desettisočkrat svetlejše od sonca, da opazujejo vsa človeška pota in upoštevajo najbolj skrivne dele.
20 Vedel je za vse stvari, preden so bile ustvarjene; tako je tudi potem, ko so bili izpopolnjeni, pogledal na vse.
21 Ta človek bo kaznovan na ulicah mesta in kamor ne bo sumil, ga bodo prijeli.
22 Tako naj se zgodi z ženo, ki zapusti svojega moža in rodi dediča po drugem.
23 Prvič, ni ubogala zakona Najvišjega; in drugič, pregrešila se je zoper lastnega moža; in tretjič, igrala je vlačugo v prešuštvu in rodila otroke z drugim moškim.
24 Izvedena bo v občino in njeni otroci bodo preiskani.
25 Njeni otroci ne bodo pognali korenin in njene veje ne bodo obrodile sadu.
26 Pustila bo svoj spomin prekletu in njena sramota ne bo izbrisana.
27 In tisti, ki ostanejo, bodo vedeli, da ni nič boljšega od strahu Gospodovega in da ni nič slajšega kot upoštevati Gospodove zapovedi.
28 Slediti Gospodu je velika slava in biti sprejet od njega pomeni dolgo življenje.

ODSEK 24

1 Modrost se bo hvalila in hvalila se bo sredi svojega ljudstva.
2 V zboru Najvišjega bo odprla svoja usta in slavila pred njegovo močjo.
3 Prišel sem iz ust Najvišjega in prekril zemljo kakor oblak.
4 Prebival sem na višavah in moj prestol je v oblačnem stebru.
5 Sam sem obkrožil nebesni krog in hodil po dnu globine.
6 V morskih valovih in na vsej zemlji in v vsakem ljudstvu in narodu sem dobil posest.
7 Z vsem tem sem iskal počitka; in v čigavi dediščini bom ostal?
8 Tako mi je Stvarnik vsega dal zapoved in tisti, ki me je ustvaril, je dal počivati mojemu prebivališču in rekel: Naj bo tvoje prebivališče v Jakobu in tvoja dediščina v Izraelu.
9 Ustvaril me je od začetka pred svetom in nikoli ne bom spodletel.
10 V svetem tabernaklju sem služil pred njim; in tako sem bil ustanovljen v Sionu.
11 Prav tako mi je v ljubljenem mestu dal počitek in v Jeruzalemu je bila moja moč.
12 In ukoreninil sem se v častnem ljudstvu, v deležu Gospodove dediščine.
13 Povzdignjen sem bil kot cedra na Libanu in kot cipresa na gorah Hermona.
14 Povzdignjen sem bil kakor palma v En-Gadiju in kot vrtnica v Jerihi, kot lepa oljka na prijetnem polju in zrasel sem kot platana ob vodi.
15 Dal sem sladek vonj kakor cimet in aspalat, in dal sem prijeten vonj kakor najboljša mira, kakor galbanum in oniks in sladki storaks in kakor dim kadila v tabernaklju.
16 Kot terpentinovo drevo sem raztegnil svoje veje in moje veje so veje časti in milosti.
17 Kakor trta je obrodila prijeten vonj in moje cvetje je sad časti in bogastva.
18 Jaz sem mati poštene ljubezni, strahu in znanja in svetega upanja: ker sem torej večna, sem dana vsem svojim otrokom, ki se imenujejo po njem.
19 Pridite k meni vsi, ki me hrepenete, in se napolnite z mojimi sadovi.
20 Zakaj moj spomin je slajši od medu in moja dediščina od satja.
21 Tisti, ki me jedo, bodo še lačni, in tisti, ki me pijejo, bodo še žejni.
22 Tisti, ki me uboga, ne bo nikoli osramočen in tisti, ki delajo z menoj, ne bodo storili napak.

23 Vse te stvari so knjiga zaveze Boga Najvišjega, postava, ki jo je Mojzes zapovedal v dediščino Jakobovim občinam.
24 Ne omahujte, da bi bili močni v Gospodu; da vas lahko potrdi, prilepite se nanj: kajti Gospod vsemogočni je edini Bog in razen njega ni drugega odrešenika.
25 Vse napolnjuje s svojo modrostjo, kakor Fison in kot Tigris v času novih sadov.
26 On daje, da se razum množi kot Evfrat in kakor Jordan v času žetve.
27 On naredi, da se doktrina spoznanja prikaže kot luč in kot Geon v času trgatve.
28 Prvi človek je ni poznal popolnoma; zadnji je ne bo več odkril.
29 Kajti njene misli so več kot morje in njeni nasveti globlji od velike brezne.
30 Izšel sem tudi kot potok iz reke in kot vod v vrt.
31 Rekel sem, Zalival bom svoj najboljši vrt in bom obilno zalival svojo vrtno posteljo; in glej, moj potok je postal reka in moja reka je postala morje.
32 Še bom dal, da bo nauk zasijal kakor jutranja zarja, in poslal bom njeno luč daleč.
33 Še bom razlil nauk kot prerokbo in ga pustil vsem vekom za vedno.
34 Glej, nisem delal samo zase, ampak za vse tiste, ki iščejo modrost.

ODSEK 25

1 V treh stvareh sem bil polepšan in sem stal lep pred Bogom in ljudmi: edinost bratov, ljubezen do bližnjih, mož in žena, ki se strinjata.
2 Tri vrste ljudi sovraži moja duša in zelo sem užaljen nad njihovim življenjem: revež, ki je ponosen, bogat človek, ki je lažnivec, in stari prešuštnik, ki zaljublja.
3 Če nisi ničesar nabral v svoji mladosti, kako najdeš kaj v svoji starosti?
4 O, kako lepo je sodba za sive lase in za stare ljudi, da poznajo nasvet!
5 O, kako lepa je modrost starih ljudi in razumnost in svetovanje častnih ljudi.
6 Veliko izkušenj je krona starih ljudi in strah božji je njihova slava.
7 Devet je stvari, ki sem jih v svojem srcu ocenil kot srečne, in deseto bom izrekel s svojim jezikom: Človek, ki se veseli svojih otrok; in tisti, ki doživi, da vidi padec svojega sovražnika:
8 Dober je tisti, ki prebiva z ženo razumnosti in ki se mu ni zdrsnil z jezikom in ki ni služil človeku, ki je manj vreden od sebe.
9 Dober je tisti, ki je našel modrost, in tisti, ki govori na ušesa tistih, ki bodo slišali:
10 O, kako velik je tisti, ki najde modrost! vendar ni nikogar nad njim, ki bi se boječ Gospoda.
11 Gospodova ljubezen pa presega vse za razsvetljenje: kdor jo drži, komu se bo primerjal?
12 Strah Gospodov je začetek njegove ljubezni in vera je začetek oprijemanja njega.
13 Daj mi kakršno koli nadlogo, razen nadloge srca, in kakršno koli hudobijo, razen hudobije ženske.
14 In kakršno koli stisko, razen stiske tistih, ki me sovražijo; in kakršno koli maščevanje, razen maščevanja sovražnikov.
15 Ni glave nad glavo kače; in ni jeze nad sovražnikovo jezo.
16 Raje sem živel pri levu in zmaju, kakor da bi hišil pri hudobni ženski.
17 Hudobija žene spremeni njen obraz in zatemni njeno obličje kakor raševina.
18 Njen mož naj sedi med svojimi sosedi; in ko bo to slišal, bo bridko zavzdihnil.
19 Vsaka hudobija je le majhna za hudobijo ženske: delež grešnice naj pade nanjo.
20 Kakor je vzpenjanje po peščeni poti za noge starega, tako je žena, polna besed, tihemu možu.
21 Ne spotikajte se ob lepoti ženske in ne hrepenite po njej zaradi užitka.
22 Če ženska vzdržuje svojega moža, je polna jeze, predrznosti in veliko grajanja.
23 Hudobni ženi pomanjka poguma, naredi težek obraz in ranjeno srce; ženska, ki svojega moža ne potolaži v stiski, naredi šibke roke in šibeka kolena.
24 Iz žene je bil začetek greha in po njej vsi umremo.
25 Vodi ne pusti prehoda; niti hudobna ženska svobode, da bi gadla v tujino.
26 Če ne bo šla, kot si jo želel, jo odreži od svojega mesa in ji daj ločitveno listino ter jo pusti.

ODSEK 26

1 Blagor možu, ki ima krepostno ženo, kajti število njegovih dni se podvoji.
2 Krepostna žena razveseljuje svojega moža in on bo v miru dopolnil leta svojega življenja.
3 Dobra žena je dober delež, ki se daje v delež tistih, ki se bojijo Gospoda.
4 Naj bo človek bogat ali reven, če ima dobro srce do Gospoda, se bo vedno veselil veselega obraza.
5 Treh stvari se boji moje srce; četrtega pa sem se zelo bal: obrekovanje mesta, zbiranje nepokorne množice in lažna obtožba: vse to je hujše od smrti.
6 Žalost srca in žalost pa je ženska, ki je ljubosumna na drugo žensko, in nadloga jezika, ki se pogovarja z vsemi.
7 Hudobna žena je jarem, ki se maje sem ter tja: kdor jo drži, je kakor škorpijona.
8 Pijana žena in jezdec v tujini povzročata veliko jezo, a svoje sramote noče prikriti.
9 Vlačuštvo ženske se lahko pozna po njenem ošabnem pogledu in očesnih vekah.
10 Če je tvoja hči brez sramu, jo varno zadrži, da se ne zlorablja s pretirano svobodo.
11 Pazi na nesramno oko in ne čudi se, če se zagreši zoper tebe.
12 Odprla bo usta, kakor žejen popotnik, ko najde studenec, in bo pila vse vode blizu nje; ob vsaki živi meji bo sedla in odprla svoj tulec proti vsaki puščici.
13 Milost žene razveseljuje njenega moža in njena razumnost bo zredila njegove kosti.
14 Tiha in ljubeča ženska je Gospodov dar; in nič ni toliko vredno kot dobro poučen um.
15 Sramotna in zvesta ženska je dvojna milost in njenega celinskega uma ni mogoče ceniti.
16 Kakor sonce, ko vzide na visokem nebu; tako je lepota dobre žene v urejenosti njene hiše.
17 Kakor je jasna luč na svetem svečniku; takšna je tudi lepota obraza v zreli dobi.

18 Kakor so zlati stebri na srebrnih podstavkih; tako so poštene noge s stalnim srcem.
19 Sin moj, ohrani cvet svoje dobe zdrav; in ne dajaj svoje moči tujcem.
20 Ko boš pridobil rodovitno posest po vsej njivi, jo zasej s svojim lastnim semenom, zaupaj v dobroto svojega staleža.
21 Tako bo tvoj rod, ki ga zapuščaš, povečičan, ob zaupanju svojega dobrega porekla.
22 Vlačuga se šteje za pljuvanje; a poročena žena je možu stolp proti smrti.
23 Hudobna žena je dana kot delež hudobnemu možu, a pobožna žena je dana tistemu, ki se boji Gospoda.
24 Nepoštena žena prezira sramoto, poštena žena pa bo spoštovala svojega moža.
25 Brezsramna ženska se šteje za psa; a osramočena se bo bala Gospoda.
26 Žena, ki spoštuje svojega moža, bo ocenjena kot modra od vseh; toda tista, ki ga sramoti v svojem ponosu, se šteje za brezbožno od vseh.
27 Glasno jokajočo žensko in grajo bodo iskali, da bi pregnali sovražnike.
28 Dve stvari žalostita moje srce; in tretji me jezi: mož vojne, ki trpi revščino; in možje razumevanja, ki jih ne postavlja; in tisti, ki se vrne od pravičnosti k grehu; Gospod pripravlja takega za meč.
29 Trgovec se težko brani, da ne stori krivice; in preprodajalec ne bo osvobojen greha.

ODSEK 27

1 Mnogi so grešili zaradi malenkosti; in kdor išče obilja, bo obrnil oči stran.
2 Kakor se žebelj zapiči med spoje kamnov; tako se greh drži tesno med nakupom in prodajo.
3 Če se človek ne drži skrbno v strahu Gospodovem, bo njegova hiša kmalu podrta.
4 Kakor če kdo preseje s sitom, smeti ostanejo; torej umazanija človeka v njegovem govoru.
5 Peč preizkuša lončarjeve posode; tako je preizkušnja človeka v njegovem razmišljanju.
6 Sad oznanja, ali je drevo oblečeno; tako je z govorjenjem napuha v srcu človeka.
7 Nikogar ne hvali, preden ga ne slišiš govoriti; kajti to je preizkušnja moških.
8 Če boš sledil pravičnosti, jo boš pridobil in jo oblekel kot veličastno dolgo obleko.
9 Ptice se bodo zatekle k njim podobnim; tako se bo resnica vrnila tistim, ki delajo v njej.
10 Kakor lev čaka na plen; tako greh za tiste, ki delajo krivico.
11 Govor pobožnega človeka je vedno z modrostjo; norec pa se spreminja kakor luna.
12 Če si med nerazsodnimi, pazi na čas; ampak vedno bodi med razumnimi ljudmi.
13 Beseda bedakov je nadležna in njihova zabava je razuzdanost greha.
14 Od govorjenja tistega, ki veliko prisega, se dvignejo lasje; in njihovi prepiri zamašijo ušesa.
15 Prepir ošabnih je prelivanje krvi in njihovo zmerjanje je hudo za uho.
16 Kdor odkrije skrivnosti, izgubi zasluge; in nikoli ne bo našel prijatelja.
17 Ljubi svojega prijatelja in mu bodi zvest; če pa izdaš njegove skrivnosti, mu ne sledi več.
18 Kajti kakor je človek uničil svojega sovražnika; tako si izgubil ljubezen do bližnjega.
19 Kakor tisti, ki izpusti ptico iz svoje roke, tako izpusti svojega bližnjega in ga ne dobiš več.
20 Ne sledite mu več, kajti predaleč je; je kakor srna, ki se je rešila iz zanke.
21 Kar se tiče rane, jo je mogoče prevezati; in po zmerjanju lahko pride do sprave, kdor pa izda skrivnosti, je brez upanja.
22 Kdor mežika z očmi, dela zlo, in kdor ga pozna, se bo oddaljil od njega.
23 Ko boš prisoten, bo govoril sladko in bo občudoval tvoje besede; toda nazadnje bo zvil svoja usta in obrekoval tvoje besede.
24 Sovražil sem marsikaj, a nič tako kot njega; kajti Gospod ga bo sovražil.
25 Kdor vrže kamen visoko, ga vrže na svojo glavo; in goljufiva kap bo naredila rane.
26 Kdor koplje jamo, bo padel vanjo; in kdor nastavi past, se vanjo ujame.
27 Kdor dela nesrečo, bo padla nad njim in ne bo vedel, od kod prihaja.
28 Zasmehovanje in zasramovanje prihaja od prevzetnih; ampak maščevanje jih bo čakalo kakor lev.
29 Tisti, ki se veselijo padca pravičnega, se bodo ujeli v zanko; in tesnoba jih bo požrla, preden bodo umrli.
30 Zloba in jeza, tudi to sta gnusoba; in grešni človek bo imel oboje.

ODSEK 28

1 Kdor se maščuje, bo našel maščevanje od Gospoda in gotovo se bo spominjal svojih grehov.
2 Odpusti svojemu bližnjemu bolečino, ki ti jo je storil, tako bodo tudi tvoji grehi odpuščeni, ko boš molil.
3 Eden nosi sovraštvo do drugega in ali prosi Gospoda odpuščanja?
4 Ne izkaže usmiljenja človeku, ki mu je podoben, in ali prosi odpuščanja svojih grehov?
5 Če on, ki je le meso, hrani sovraštvo, kdo bo prosil za odpuščanje njegovih grehov?
6 Spomni se svojega konca in naj preneha sovraštvo; spomni se pokvarjenosti in smrti in se drži zapovedi.
7 Zapomni si zapovedi in ne bodi hudoben do svojega bližnjega: spomni se zaveze Najvišjega in pomežikni nevednosti.
8 Zdrži se prepira in zmanjšal boš svoje grehe, kajti jezen človek bo zanetil prepir,
9 Grešen človek vznemirja prijatelje in razpravlja med miroljubnimi.
10 Kakršna je stvar ognja, tako gori; in kakršna je človekova moč, taka je njegova jeza; in glede na bogastvo njegovo narašča njegova jeza; in močnejši ko se prepirajo, bolj bodo vneti.
11 Prenagljen prepir zaneti ogenj in prenagljen prepir prelije kri.
12 Če upihneš iskro, bo zagorela; če pljuneš vanjo, bo ugasnila; in oboje pride iz tvojih ust.
13 Preklinjajte šepetalca in dvojezičnika: kajti taki so uničili mnoge, ki so bili v miru.

14 Zlobni jezik je vznemiril mnoge in jih pregnal od naroda do naroda; močna mesta je podrl in podrl hiše velikih mož.
15 Zlobni jezik je vrgel krepostne ženske in jih prikrajšal za njihov trud.
16 Kdor ji prisluhne, ne bo nikoli našel počitka in nikoli ne bo mirno prebival.
17 Udar z bičem naredi sledi na mesu, udarec jezika pa zlomi kosti.
18 Mnogi so padli pod ostrino meča, a ne toliko, ki so padli zaradi jezika.
19 Dobro je, kdor se brani z njenim strupom; ki ni vlekel njenega jarma in ni bil zvezan v njene okove.
20 Kajti njegov jarem je železen jarem in njegovi pasovi so medeninasti.
21 Njena smrt je huda smrt, grob je bil boljši od nje.
22 Ne bo vladal nad tistimi, ki se bojijo Boga, in ne bodo sežgani v njegovem plamenu.
23 Kdor zapusti Gospoda, bo padel vanj; in gorelo bo v njih in ne bo ugasnilo; poslana bo nadnje kakor lev in jih bo požrla kakor leopard.
24 Glej, zagradi svojo posest s trnjem in zaveži svoje srebro in zlato,
25 In tehtaj svoje besede na tehtnici in naredi vrata in zapah za svoja usta.
26 Pazi, da ne zdrsneš ob njem, da ne padeš pred tistega, ki čaka.

ODSEK 29

1 Kdor je usmiljen, bo posodil svojemu bližnjemu; in kdor krepi svojo roko, izpolnjuje zapovedi.
2 Posodi svojemu bližnjemu, ko ga potrebuje, in plačaj svojemu bližnjemu ob pravem času.
3 Drži svojo besedo in ravnaj zvesto z njim, in vedno boš našel, kar ti je potrebno.
4 Mnogi so mislili, da so jo našli, ko so jim kaj posodili, in jih spravili v stisko, ki jim je pomagala.
5 Dokler ne prejme, bo človeku poljubljal roko; in za denar svojega bližnjega bo govoril ponižno; ko pa bi moral povrniti, bo podaljšal čas in vrnil besede žalosti in se pritoževal nad časom.
6 Če zmaga, bo komaj prejel polovico in bo štel, kot da jo je našel; če ne, ga je prikrajšal za njegov denar in si je brez razloga pridobil sovražnika: plača mu s preklinjanjem in ograje; in za čast mu bo plačal sramoto.
7 Mnogi so zato zavračali posojanje za slabo ravnanje drugih ljudi, ker so se bali, da bi bili ogoljufani.
8 Vendar bodi potrpežljiv z revnim človekom in ne odlašaj, da mu izkažeš usmiljenje.
9 Pomagaj ubogemu zaradi zapovedi in ne zavrni ga zaradi njegovega uboštva.
10 Izgubi svoj denar za svojega brata in svojega prijatelja in naj ne zarjavi pod kamnom, da bi bil izgubljen.
11 Zbirajte svoj zaklad po zapovedih Najvišjega in prinesel vam bo večji dobiček kot zlato.
12 Zapri miloščino v svoje skladišče, in rešila te bo vsake nadloge.
13 Bojevala se bo zate proti tvojim sovražnikom bolje kot mogočen ščit in močno sulico.
14 Pošten človek jamči za svojega bližnjega, predrznež pa ga bo zapustil.
15 Ne pozabi prijateljstva s svojim poroštvom, kajti on je dal svoje življenje zate.
16 Grešnik bo podrl dobro last svojega poroštva:
17 In tisti, ki je nehvaležnega uma, ga bo pustil v nevarnosti, ki ga je rešila.
18 Zavarovanje je uničilo mnoge dobre stvari in jih pretreslo kakor morski val: mogočne ljudi je pregnalo iz njihovih hiš, tako da so tavali med tujimi narodi.
19 Hudoben človek, ki krši Gospodove zapovedi, bo padel v poroštvo; in tisti, ki se zaradi dobička loti poslov drugih ljudi, bo padel v tožbe.
20 Pomagaj svojemu bližnjemu po svojih močeh in pazi, da tudi sam ne padeš v isto.
21 Glavna stvar za življenje je voda, kruh in obleka in hiša za pokritje sramote.
22 Boljše je življenje revnega človeka v skromni koči kot sladka hrana v tuji hiši.
23 Bodi malo ali veliko, bodi zadovoljen, da ne boš slišal sramotenja svoje hiše.
24 Kajti bedno je življenje hoditi od hiše do hiše: kajti kjer si tujec, si ne upaš odpreti ust.
25 Gostil boš in gostil in ne boš imel zahvale; poleg tega boš slišal grenke besede:
26 Pridi, tujec, pripravi mizo in me nahrani s tem, kar si pripravil.
27 Daj mesto, tujec, častnemu možu; moj brat pride na nastanitev in potrebujem svojo hišo.
28 Te stvari so hude za razumnega človeka; grajanje hišne sobe in grajanje posojilodajalca.

ODSEK 30

1 Kdor ljubi svojega sina, mu povzroči, da pogosto otipa palico, da se ga na koncu veseli.
2 Kdor kaznuje svojega sina, se ga bo veselil in se ga bodo veselili njegovi znanci.
3 Kdor uči svojega sina, žalosti sovražnika in pred prijatelji se ga veseli.
4 Čeprav mu oče umre, je, kakor da ne bi bil mrtev, kajti za seboj je pustil sebi enakega.
5 Ko je živel, ga je gledal in se ga veselil; in ko je umrl, ni bil žalosten.
6 Za seboj je pustil maščevalca nad sovražniki in tistega, ki bo vračal dobroto njegovim prijateljem.
7 Kdor preveč dela nad svojim sinom, mu obveže rane; in njegovo črevesje bo vznemirjeno ob vsakem joku.
8 Konj, ki ni strt, postane svojeglav, in otrok, prepuščen samemu sebi, bo svojeglav.
9 Petite svojega otroka, in prestrašil vas bo; igrajte se z njim, in spravil vas bo v težo.
10 Ne smej se z njim, da ne boš z njim žalosten in da ne boš na koncu škripal z zobmi.
11 Ne dajaj mu svobode v njegovi mladosti in ne mežikaj njegovim neumnostim.
12 Upognite mu vrat, dokler je mlad, in ga tepite po bokih, dokler je otrok, da ne postane trmast in vam ne bo ubogljiv ter vam tako prinese žalosti v srce.
13 Kaznovaj svojega sina in ga zadrži na delu, da ti ne bo njegovo razvratno vedenje v žalitev.
14 Boljši je revež, ki je zdrav in močan, kakor bogat človek, ki je v stiski.
15 Zdravje in dobro stanje telesa sta nad vsem zlatom in močno telo nad neskončnim bogastvom.

16 Ni bogastva nad zdravim telesom in ni veselja nad veseljem srca.
17 Smrt je boljša od bridkega življenja ali stalne bolezni.
18 Slaščice, izlite na zaprta usta, so kakor meso, postavljeno na grob.
19 Kaj pomaga daritev maliku? kajti ne more ne jesti ne vohati: tako je s tistim, ki ga Gospod preganja.
20 Gleda s svojimi očmi in ječi, kakor evnuh, ki objema devico in vzdihuje.
21 Ne prepuščaj se skrbi in ne stiskaj se v lastnem naklepu.
22 Veselje srca je človekovo življenje in veselje človeku podaljšuje njegove dni.
23 Ljubi svojo dušo in tolaži svoje srce, oddalji žalost od sebe: kajti žalost je mnoge pomorila in ni koristi od nje.
24 Zavist in jeza skrajšata življenje in skrbnost prinese starost pred časom.
25 Veselo in dobro srce bo skrbelo za svoje meso in prehrano.

ODSEK 31

1 Opekanje bogastva razjeda meso in skrb zanj preganja spanec.
2 Skrbnost človeku ne pusti zadremati, kakor huda bolezen lomi spanec,
3 Bogati se zelo trudijo pri zbiranju bogastva; in ko počiva, je poln svojih delikat.
4 Revež dela na svojem revnem posestvu; in ko neha, je še vedno potreben.
5 Kdor ljubi zlato, ne bo opravičen, in kdor sledi pokvarjenosti, ga bo imel dovolj.
6 Zlato je bilo poguba mnogih in njihovo uničenje je bilo prisotno.
7 To je kamen spotike za tiste, ki ji darujejo, in vsak bedak bo vzet z njim.
8 Blagor bogatemu, ki se najde brez madeža in ne išče zlata.
9 Kdo je on? in imenovali ga bomo blaženega, kajti čudovite reči je storil med svojim ljudstvom.
10 Kdo je bil s tem preizkušen in spoznan za popolnega? potem naj slavi. Kdo bi lahko užalil in ni užalil? ali storil hudo, pa ga ni storil?
11 Njegovo premoženje bo utrjeno in občina bo razglašala njegovo miloščino.
12 Če sediš za obilno mizo, ne bodi požrešen na njej in ne reci: Na njej je veliko mesa.
13 Ne pozabite, da je hudobno oko hudobna stvar: in kaj je ustvarjeno hudobnejše od očesa? zato joka ob vsaki priložnosti.
14 Ne izteguj svoje roke, kamor koli gleda, in ne porivaj je z njim v posodo.
15 Ne sodi svojega bližnjega sam od sebe in bodi preudaren v vsem.
16 Jej, kakor se človeku spodobi, kar ti ponudijo; in požri noto, da ne boš osovražen.
17 Odnehajte najprej zaradi manir; in ne bodi nenasiten, da ne zameriš.
18 Ko sediš med mnogimi, ne izteguj svoje roke pred vsemi.
19 Zelo malo zadošča človeku, ki je dobro negovan, in ne prenaša svojega vetra na posteljo.
20 Trden spanec pride od zmernega prehranjevanja; zgodaj vstane in njegova pamet je z njim; toda nenasitnega človeka spremljajo boleče gledanje, žolčnik in bolečine v trebuhu.
21 In če si bil prisiljen jesti, vstani, pojdi ven, bruhaj in počival boš.
22 Sin moj, poslušaj me in me ne zaničuj, in končno boš našel, kot sem ti rekel: v vseh svojih delih bodi hiter, zato te ne bo doletela nobena bolezen.
23 Kdor je svoboden pri jedi, bodo ljudje o njem dobro govorili; in poročilu o njegovem dobrem gospodarjenju bodo verjeli.
24 Toda zoper tistega, ki je škrt, bo vse mesto godrnjalo; in pričevanja njegove malomarnosti ne bodo dvomila.
25 Ne kaži svoje hrabrosti v vinu; kajti vino je mnoge uničilo.
26 Peč preizkuša ostrino s potapljanjem, tako vino s pijanostjo srce prevzetnih.
27 Vino je človeku tako dobro kot življenje, če ga zmerno pije: kaj je torej življenje človeku brez vina? kajti narejeno je bilo, da razveseli ljudi.
28 Vino, ki je v veliki meri pijano in pravočasno, prinaša veselje srcu in vedrost duha:
29 Vino, popito, pa povzroči zagrenjenost duha s prepiri in prepiri.
30 Pijanost povečuje bes beda, dokler ne stori žalitve, zmanjšuje moč in dela rane.
31 Ne grajaj svojega bližnjega ob vinu in ne zaničuj ga v njegovem veselju; ne govori mu osornih besed in ne pritiskaj nanj s prigovarjanjem, naj pije.

ODSEK 32

1 Če postaneš gospodar gostije, se ne povzdiguj, ampak bodi med njimi kot eden od ostalih; pridno skrbi zanje in tako sedi.
2 In ko opraviš vso svojo službo, zavzemi svoje mesto, da se boš lahko veselil z njimi in prejel krono za dobro organizacijo pojedine.
3 Govori, ti, ki si starejši, kajti to se spodobi, vendar z zdravo presojo; in ovirati ne musick.
4 Ne izlivaj besed tam, kjer je glasbenik, in ne oznanjuj modrosti neuspešno.
5 Koncert glasbe v gostiji z vinom je kakor pečat karbunula, vklesan v zlato.
6 Kakor pečat smaragda, vgrajenega v zlato, je melodija glasbe s prijetnim vinom.
7 Govori, mladenič, če te bo treba, pa vendar komaj, ko te dvakrat vprašajo.
8 Tvoja beseda naj bo kratka, z malo besedami naj bo veliko zajeto; bodi kot tisti, ki ve, a drži jezik za zobmi.
9 Če si med velikimi ljudmi, se ne enači z njimi; in ko so starodavni ljudje na mestu, ne uporabljajte veliko besed.
10 Preden grom zasveti; in pred sramežljivim človekom gre milost.
11 Vstani pravočasno in ne bodi zadnji; vendar te pojdi domov brez odlašanja.
12 Tam se zabavaj in delaj, kar hočeš, vendar ne greši s prevzetnim govorjenjem.
13 In zaradi tega blagoslovi tistega, ki te je ustvaril in te napolnil s svojimi dobrinami.
14 Kdor se boji Gospoda, bo prejel njegovo discipliniranje; in tisti, ki ga iščejo zgodaj, bodo našli milost.
15 Kdor išče postavo, se bo z njo nasitil, hinavec pa bo o njej razžaljen.

16 Tisti, ki se bojijo Gospoda, bodo našli sodbo in prižgali pravičnost kakor luč.
17 Grešen človek ne bo grajan, ampak najde opravičilo po svoji volji.
18 Mož svetovanja bo obziren; toda čudnega in ponosnega človeka ne prestraši strah, tudi ko sam zase stori brez nasveta.
19 Ne delaj ničesar brez nasveta; in ko enkrat storiš, se ne pokesi.
20 Ne hodi na pot, kjer bi lahko padel, in ne spotakni se med kamni.
21 Ne bodite samozavestni na preprost način.
22 In varuj se lastnih otrok.
23 Pri vsakem dobrem delu zaupaj svoji duši; kajti to je spolnjevanje zapovedi.
24 Kdor veruje v Gospoda, pazi na zapoved; in tisti, ki zaupa vanj, se ne bo nikoli slabše godil.

ODSEK 33

1 Nobeno hudo se ne bo zgodilo tistemu, ki se boji Gospoda; toda v skušnjavi ga bo spet rešil.
2 Moder človek ne sovraži postave; kdor pa je v tem hinavec, je kakor ladja v viharju.
3 Razumen človek zaupa v postavo; in postava mu je zvesta kot prerok.
4 Pripravi se, kaj boš povedal, in tako boš slišan; in zaveži navodilo, nato pa odgovori.
5 Srce nespametnega je kakor kolo; in njegove misli so kot kotaleča se os.
6 Konj žrebec je kakor posmehljiv prijatelj, rži pod vsakim, ki sedi na njem.
7 Zakaj je en dan boljši od drugega, ko je vsa svetloba vsakega dne v letu od sonca?
8 Po Gospodovem spoznanju so bili razločeni; on je spreminjal letne čase in praznike.
9 Nekaterim izmed njih je naredil visoke dneve in jih posvetil, nekaterim pa je naredil običajne dneve.
10 In vsi ljudje so iz zemlje in Adam je bil ustvarjen iz zemlje:
11 V velikem spoznanju jih je Gospod razdelil in njihove poti razdelil.
12 Nekatere od njih je blagoslovil in povzdignil in nekatere izmed njih je posvetil in postavil blizu sebe; nekatere izmed njih pa je preklel in ponižal ter zavrnil z njihovih mest.
13 Kakor je glina v lončarjevi roki, da jo oblikuje po svoji volji; tako je človek v roki tistega, ki ga je ustvaril, da jim daje, kakor mu je najbolj všeč.
14 Dobro je nasproti hudemu in življenje nasproti smrti; tako je pobožno nasproti grešniku in grešnik proti pobožnemu.
15 Poglejte torej vsa dela Najvišjega; in sta dva in dva, eden proti drugemu.
16 Zbudil sem se nazadnje kot tisti, ki nabira za trgači: z Gospodovim blagoslovom sem pridobil in stiskal svojo vinsko stiskalnico kot trgač.
17 Upoštevajte, da nisem delal samo zase, ampak za vse, ki iščejo učenje.
18 Poslušajte me, o vi veliki možje ljudstva, in poslušajte s svojimi ušesi, vi voditelji občine.
19 Ne daj svojemu sinu in ženi, svojemu bratu in prijatelju oblasti nad seboj, dokler si živ, in ne dajaj svojega premoženja drugemu, da se ti ne pokesa in ne boš ponovno zahteval istega.
20 Dokler živiš in imaš dih v sebi, se nikomur ne prepusti.
21 Kajti bolje je, da te tvoji otroci iščejo, kot pa da se ti zavzemaš za njihovo vljudnost.
22 V vseh svojih delih imej prednost zase; ne pusti madeža v svoji časti.
23 Ob času, ko končaš svoje dni in končaš svoje življenje, razdeli svojo dediščino.
24 Krma, palica in bremena so za osla; in kruh, popravek in delo, za služabnika.
25 Če svojega hlapca naložiš na delo, boš našel počitek; če pa ga pustiš brez dela, bo iskal svobodo.
26 Jarem in ovratnik upogneta vrat: tako so muke in muke za hudobnega služabnika.
27 Pošlji ga na delo, da ne bo brezdelen; kajti brezdelje uči veliko zla.
28 Naložite mu delo, kakor se spodobi: če ne bo ubogal, mu nadenite še težje okove.
29 Vendar do nikogar ne pretiravaj; in brez razsodnosti storiti ničesar.
30 Če imaš hlapca, naj ti bo kakor tebi, kajti drago si ga kupil.
31 Če imaš hlapca, prosi z njim kakor z bratom; kajti potrebuješ ga kakor lastno dušo; če ga prosiš hudo in pobegne od tebe, po kateri poti ga boš šel iskat?

ODSEK 34

1 Upanja človeka brez razuma so prazna in lažna; in sanje dvigujejo bedake.
2 Kdor gleda na sanje, je podoben tistemu, ki lovi senco in sledi vetru.
3 Videnje v sanjah je podobnost ene stvari drugi, tako kot podobnost obraza obrazu.
4 Kaj se da očistiti od nečistega? in iz tega, kar je laž, kakšna resnica lahko pride?
5 Vedeževanje in vedeževanje in sanje so prazne, in srce hlepi, kakor žensko srce med porodom.
6 Če niso poslani od Najvišjega v tvojem obisku, jim ne polagaj svojega srca.
7 Kajti sanje so zavedle mnoge in izjalovili so se tisti, ki so zaupali vanje.
8 Postava bo popolna brez laži in modrost je popolnost za zvesta usta.
9 Človek, ki je potoval, ve marsikaj; in kdor ima veliko izkušenj, bo oznanil modrost.
10 Kdor nima izkušenj, ve malo; kdor pa je potoval, je poln preudarnosti.
11 Ko sem potoval, sem videl marsikaj; in razumem več, kot lahko izrazim.
12 Velikokrat sem bil v smrtni nevarnosti, vendar sem bil zaradi tega rešen.
13 Živel bo duh tistih, ki se bojijo Gospoda; kajti njihovo upanje je v njem, ki jih reši.
14 Kdor se boji Gospoda, se ne boji in ne boji; kajti on je njegovo upanje.
15 Blagor duši tistega, ki se boji Gospoda: na koga se ozira? in kdo je njegova moč?
16 Kajti Gospodove oči so uprte v tiste, ki ga ljubijo, on je njihova mogočna zaščita in trdna opora, obramba pred vročino in zavetje pred soncem opoldne, varovanje pred spotikanjem in pomoč pred padci.

17 On vzdiguje dušo in razsvetljuje oči: daje zdravje, življenje in blagoslov.
18 Kdor daruje nepravično pridobljeno, je njegova daritev smešna; in darila nepravičnih ljudi niso sprejeta.
19 Najvišji ni zadovoljen z darovi hudobnih; niti ni pomirjen za greh z množico žrtev.
20 Kdor prinese daritev od premoženja ubogih, ravna kakor tisti, ki ubije sina pred očetovimi očmi.
21 Ubogim je kruh njihovo življenje: kdor ga krati, je krvav človek.
22 Kdor jemlje svojega bližnjega živež, ga ubije; in kdor ogoljufa najemniškega delavca, je krvoprelivec.
23 Ko eden zida in drugi podira, kaj imajo tedaj razen truda?
24 Ko nekdo moli in drugi preklinja, čigav glas bo Gospod slišal?
25 Tisti, ki se umije, potem ko se je dotaknil mrtvega telesa, če se ga ponovno dotakne, kaj mu pomaga njegovo umivanje?
26 Tako je s človekom, ki se posti za svoje grehe in gre spet ter stori isto: kdo bo uslišal njegovo molitev? ali kaj mu koristi njegovo ponižanje?

ODSEK 35

1 Kdor se drži postave, daruje dovolj; kdor pazi na zapoved, daruje mirovno daritev.
2 Kdor povrne dobro, daruje fino moko; in kdor daje miloščino, žrtvuje hvalo.
3 Gospodu je všeč odkloniti se od hudobije; in opustiti nepravičnost je sprava.
4 Pred Gospodom se ne pojavi prazen.
5 Kajti vse to je treba storiti zaradi zapovedi.
6 Daritev pravičnih naredi oltar masten in njegov sladek vonj je pred Najvišjim.
7 Žrtvovanje pravičnega človeka je sprejemljivo. in spomin na to ne bo nikoli pozabljen.
8 Izkazuj Gospodu njegovo čast z dobrim očesom in ne zaničuj prvin svojih rok.
9 V vseh svojih darovih pokaži veder obraz in z veseljem posvečuj svoje desetine.
10 Daj Najvišjemu, kakor te je obogatil; in kakor si dobil, daj z veselim očesom.
11 Kajti Gospod povrne in ti bo dal sedemkrat toliko.
12 Ne misli pokvariti z darovi; kajti takšnih ne bo sprejel: in ne zanašaj se na nepravične žrtve; kajti Gospod je sodnik in pri njem ni očitkov.
13 Nikogar ne sprejme zoper ubožca, ampak usliši molitev zatiranih.
14 Ne bo preziral prošnje sirote; niti vdova, ko izlije svojo pritožbo.
15 Ali ne tečejo solze po licih vdove? in ali ni njen jok proti njemu tisti, ki jih povzroči padce?
16 Kdor služi Gospodu, bo sprejet z naklonjenostjo in njegova molitev bo segla do oblakov.
17 Molitev ponižnega prebija oblake: in dokler se ne približa, se ne bo potolažil; in ne bo odšel, dokler ne bo uzrl Najvišji, da pravično sodi in izvrši sodbo.
18 Kajti Gospod ne bo okleval, niti Mogočni ne bo potrpežljiv do njih, dokler ne bo razbil ledij neusmiljenih in povrnil maščevanja poganom; dokler ni vzel množice prevzetnih in zlomil žezla nepravičnih;
19 Dokler ne povrne vsakemu po njegovih delih in delom ljudi po njihovih načrtih; dokler ne razsodi pravde svojega ljudstva in jih razveseli v svojem usmiljenju.
20 Usmiljenje je čas v času stiske, kakor oblaki dežja v času suše.

ODSEK 36

1 Usmili se nas, Gospod Bog vseh, in glej nas:
2 In pošlji strah svoj na vse narode, ki te ne iščejo.
3 Dvigni svojo roko proti tujim narodom in naj vidijo tvojo moč.
4 Kakor si bil posvečen v nas pred njimi, tako bodi poveličan med njimi pred nami.
5 In naj te spoznajo, kakor smo te mi spoznali, da ni Boga razen tebe, o Bog.
6 Pokaži nova znamenja in delaj druge nenavadne čudeže: poveličaj svojo roko in svojo desnico, da bosta oznanjala tvoja čudovita dela.
7 Vzbudite ogorčenje in izlijte jezo: odvedite nasprotnika in uničite sovražnika.
8 Naj bo čas kratek, spomni se zaveze in naj oznanjajo tvoja čudovita dela.
9 Kdor se reši, naj ga požre bes ognja; in naj poginejo tisti, ki zatirajo ljudstvo.
10 Razbijte glave vladarjem poganov, ki pravijo: »Nikogar drugega ni razen nas«.
11 Zberi vse Jakobove rodove skupaj in jih podeduj kakor od začetka.
12 O Gospod, usmili se ljudstva, ki se kliče po tvojem imenu, in Izraela, ki si mu dal ime svojega prvorojenca.
13 Usmili se Jeruzalema, svojega svetega mesta, kraja tvojega počitka.
14 Napolni Sion s svojimi neizrekljivimi besedami in svoje ljudstvo s svojo slavo:
15 Pričuj tistim, ki si jih imel od začetka, in obujaj preroke, ki so bili v tvojem imenu.
16 Poplačaj tiste, ki čakajo nate, in naj bodo tvoji preroki zvesti.
17 O Gospod, usliši molitev svojih služabnikov po Aronovem blagoslovu nad svojim ljudstvom, da bodo vsi, ki prebivajo na zemlji, spoznali, da si ti Gospod, večni Bog.
18 Trebuh požre vsako meso, vendar je eno meso boljše od drugega.
19 Kakor brbončice okusijo divjačino, tako srce razume lažne govore.
20 Pokvarjeno srce povzroča težo, toda izkušen mož mu povrne.
21 Žena bo sprejela vsakega moškega, vendar je ena hči boljša od druge.
22 Lepota ženske razveseli obraz in moški ne ljubi nič boljšega.
23 Če je na njenem jeziku prijaznost, krotkost in tolažba, potem njen mož ni kakor drugi moški.
24 Kdor dobi ženo, začne lastnino, sebi podobno pomoč in steber počitka.
25 Kjer ni žive meje, tam je premoženje razpadlo; in kdor nima žene, bo taval gor in dol žalujoč.
26 Kdo bo zaupal dobro postavljenemu tatu, ki skače iz mesta v mesto? Kdo bo torej verjel človeku, ki nima hiše in prenočuje, kamor koli ga prinese noč?

ODSEK 37

1 Vsak prijatelj pravi: Tudi jaz sem njegov prijatelj: vendar obstaja prijatelj, ki je prijatelj samo po imenu.
2 Ali ni žalost do smrti, ko se spremljevalec in prijatelj spremeni v sovražnika?
3 O hudobna domišljija, od kod si prišla, da prekriješ zemljo s prevaro?
4 Obstaja prijatelj, ki se veseli blaginje prijatelja, toda v času stiske bo proti njemu.
5 Tam je tovariš, ki pomaga svojemu prijatelju za trebuh in dvigne ščit proti sovražniku.
6 Ne pozabi svojega prijatelja v svojih mislih in ne zanemarjaj ga v svojem bogastvu.
7 Vsak svetovalec poveličuje nasvet; vendar je nekaj, ki svetuje zase.
8 Varuj se svetovalca in prej spoznaj, kaj potrebuje; kajti sam bo svetoval; da ne vrže žreba nate,
9 In reče ti: Tvoja pot je dobra; potem pa se postavi na drugo stran, da vidi, kaj se ti bo zgodilo.
10 Ne posvetuj se s tistim, ki te sumi, in skrivaj svoj nasvet pred tistimi, ki ti zavidajo.
11 Niti se ne posvetuj z žensko, ki se je dotika in na katero je ljubosumna; niti s strahopetcem v vojnih zadevah; niti s trgovcem glede menjave; niti s kupcem prodaje; niti z zavistnim človekom hvaležnosti; niti z neusmiljenim človekom, ki se dotika prijaznosti; niti z lenuhi za nobeno delo; niti z najemnikom za eno leto zaključnih del; niti z brezdelnim služabnikom velikega posla: ne poslušaj teh v nobenem nasvetu.
12 Vedno pa bodi s pobožnim možem, za katerega veš, da izpolnjuje Gospodove zapovedi, čigar misli so v skladu s tvojimi mislimi in bo žaloval s teboj, če boš splavila.
13 In nasvet tvojega lastnega srca naj ostane v veljavi: kajti ni človeka, ki ti je bolj zvest od njega.
14 Kajti človeški um ima navado povedati več kot sedem stražarjev, ki sedijo zgoraj v visokem stolpu.
15 In nad vsem tem moli k Najvišjemu, da bo usmeril tvojo pot v resnici.
16 Pred vsakim podjetjem naj bo razum in pred vsakim dejanjem nasvet.
17 Obraz je znak spremembe srca.
18 Videti je štiri stvari: dobro in zlo, življenje in smrt, toda jezik jim nenehno vlada.
19 Nekdo je moder in uči mnoge, pa je sebi nekoristen.
20 Kdor izkazuje modrost v besedah, pa ga osovražijo: ostal brez hrane.
21 Kajti milost mu ni dana od Gospoda, ker je prikrajšan za vso modrost.
22 Drugi je sam sebi moder; in sadovi razuma so hvale vredni v njegovih ustih.
23 Moder človek poučuje svoje ljudstvo; in sadovi njegovega razumevanja ne zamrejo.
24 Moder človek bo poln blagoslova; in vsi, ki ga bodo videli, ga bodo imeli za srečnega.
25 Dnevi človekovega življenja so lahko šteti, a Izraelovi dnevi so nešteti.
26 Moder bo podedoval slavo med svojim ljudstvom in njegovo ime bo večno.
27 Moj sin, preizkusi svojo dušo v svojem življenju in poglej, kaj je zlo zanjo, in ji tega ne daj.
28 Kajti vse ni koristno za vse ljudi, niti vsaka duša ni v vsakem veselju.
29 Ne bodi nenasiten v nobeni poslastici in ne preveč požrešen pri mesu.
30 Kajti pretiravanje z mesom prinaša bolezen in prenajedanje se spremeni v kolerico.
31 Zaradi prenasičenosti so mnogi poginili; kdor pa pazi, si podaljšuje življenje.

ODSEK 38

1 Častite zdravnika s častjo, ki mu pripada, zaradi uporabe, ki jo morda imate od njega: kajti Gospod ga je ustvaril.
2 Kajti od Najvišjega pride ozdravljenje in prejel bo kraljevo čast.
3 Spretnost zdravnika bo dvignila njegovo glavo in v očeh velikih mož bo občudovan.
4 Gospod je ustvaril zdravila iz zemlje; in tisti, ki je moder, se jim ne bo zgražal.
5 Ali ni bila voda sladkana z lesom, da bi se spoznala njena moč?
6 In ljudem je dal spretnost, da bi bil počaščen v svojih čudovitih delih.
7 S tem ozdravlja ljudi in odpravlja njihove bolečine.
8 Iz takega naredi lekarnar slaščico; in njegovim delom ni konca; in od njega je mir po vsej zemlji,
9 Sin moj, v svoji bolezni ne bodi malomaren, ampak moli h Gospodu in ozdravil te bo.
10 Opusti greh in uredi svoje roke v redu in očisti svoje srce vse hudobije.
11 Daj sladek vonj in spominek iz fine moke; in dajte tolsto daritev, kot da ni.
12 Potem daj mesto zdravniku, kajti Gospod ga je ustvaril: naj ne odide od tebe, ker ga potrebuješ.
13 Obstaja čas, ko je v njihovih rokah dober uspeh.
14 Kajti molili bodo tudi h Gospodu, da bi uspel tisto, kar dajejo za olajšanje in zdravilo za podaljšanje življenja.
15 Kdor greši pred svojim Stvarnikom, naj pade v roke zdravniku.
16 Sin moj, naj solze tečejo nad mrtve in začni objokovati, kot da si sam utrpel veliko škodo; in nato pokrijte njegovo telo po navadi in ne zanemarite njegovega pokopa.
17 Bridko jokaj in močno stokaj in uporabljaj objokovanje, kolikor je vreden, in to dan ali dva, da se o tebi ne govori slabo; nato pa se potolaži zaradi svoje teže.
18 Kajti smrt prihaja iz teže in teža srca lomi moč.
19 V stiski ostane tudi žalost, in življenje ubogega je prekletstvo srca.
20 Ne jemljite teže k srcu: odženite jo in članite zadnji konec.
21 Ne pozabi, kajti ni več obračanja: njemu ne delaj dobrega, ampak sebi škoduj.
22 Spomni se moje sodbe: kajti tudi tvoja bo taka; včeraj zame, danes pa zate.
23 Ko mrtev počiva, naj počiva njegov spomin; in potolažite se z njim, ko bo njegov Duh odšel od njega.
24 Modrost učenega človeka pride zaradi priložnosti za prosti čas; in tisti, ki ima malo posla, postane moder.
25 Kako more pridobiti modrost tisti, ki drži plug in ki se ponaša z bodom, ki žene vole in je zaposlen z njihovim delom in čigar govorica je o bikih?
26 Svoj um daje, da naredi brazde; in pridno daje kravam krmo.
27 Tako vsak tesar in mojster, ki dela noč in dan; in tisti, ki režejo in vgrajujejo pečate in so marljivi, da naredijo veliko

raznolikost, in se predajajo ponarejenim podobam ter pazijo, da dokončajo delo:
28 Tudi kovač sedi ob nakovalu in opazuje železno delo, hlapi ognja mu razjedajo meso in bori se z vročino peči: hrup kladiva in nakovala je vedno v njegovih ušesih in njegovih oči še vedno gledajo na vzorec stvari, ki jo naredi; on se je odločil, da dokonča svoje delo, in pazi, da ga popolnoma izbrusi:
29 Tako dela lončar, ki sedi pri svojem delu in vrti kolo s svojimi nogami, ki je vedno skrbno pripravljen na svoje delo in dela vse svoje delo po številu;
30 S svojo roko oblikuje glino in svojo moč priklanja pred noge; on se prijavi, da ga vodi; in marljivo je čistiti peč:
31 Vsi ti zaupajo svojim rokam in vsak je moder pri svojem delu.
32 Brez teh ne more biti naseljeno mesto; in ne bodo prebivali, kjer hočejo, niti ne bodo hodili gor in dol.
33 Ne smejo biti iskani na javnih posvetovalnicah, niti ne sedijo visoko v občini: ne smejo sedeti na sodniškem sedežu, niti ne razumejo kazni sodbe: ne morejo oznanjati pravičnosti in sodbe; in ne bodo jih našli tam, kjer se govorijo prilike.
34 Toda ohranili bodo stanje sveta in vsa njihova želja je v delu njihove obrti.

ODSEK 39

1 Toda tisti, ki je svoj um posvetil zakonu Najvišjega in je zaposlen v njegovem premišljevanju, bo iskal modrost vseh starodavnih in se ukvarjal s prerokbami.
2 Držal se bo izrekov slavnih mož; in kjer so zmotne prilike, bo tudi on tam.
3 Iskal bo skrivnosti hudih obsodb in poznal temne prispodobe.
4 Služil bo med velikimi možmi in se pojavljal pred knezi; potoval bo po tujih deželah; saj je med ljudmi preizkusil dobro in zlo.
5 Dal bo svoje srce, da se bo zgodaj zatekel k Gospodu, ki ga je ustvaril, in bo molil pred Najvišjim, in bo odprl svoja usta v molitvi in molil za svoje grehe.
6 Ko bo veliki Gospod hotel, bo napolnjen z duhom razumevanja: izlil bo modre stavke in se zahvalil Gospodu v svoji molitvi.
7 Usmerjal bo svoj nasvet in znanje in premišljeval bo o svojih skrivnostih.
8 Razkrival bo, kar se je naučil, in se hvalil v postavi Gospodove zaveze.
9 Mnogi bodo pohvalili njegovo razumevanje; in dokler svet obstaja, ne bo izbrisan; njegov spomin ne bo izginil in njegovo ime bo živelo iz roda v rod.
10 Narodi bodo oznanjali njegovo modrost in zbor bo oznanjal njegovo hvalo.
11 Če umre, bo zapustil večje ime od tisoč; in če bo živel, ga bo pomnožil.
12 Vendar imam še več povedati, o čemer sem razmišljal; kajti poln sem kakor polna luna.
13 Poslušajte me, vi sveti otroci, in pocvetite kakor vrtnica, ki raste ob potoku na polju:
14 In dajte sladek vonj kot kadilo in cvetite kot lilija, pošljite vonj in pojte pesem hvalnice, blagoslavljajte Gospoda v vseh njegovih delih.
15 Poveličujte njegovo ime in razglasite njegovo hvalo s pesmimi svojih ust in s harfami, in ko ga hvalite, recite na ta način:
16 Vsa Gospodova dela so nadvse dobra in vse, kar bo zapovedal, se bo izpolnilo ob pravem času.
17 In nihče ne sme reči: Kaj je to? zakaj je to? kajti ob pravem času bodo vsi poiskani: ob njegovi zapovedi so vode obstale kot kup in ob besedah njegovih ust posode za vode.
18 Na njegovo zapoved se stori, kar mu je všeč; in nihče ne more ovirati, ko bo rešil.
19 Dela vsakega mesa so pred njim in nič se ne more skriti njegovim očem.
20 On vidi od vekomaj do vekomaj; in pred njim ni nič čudovitega.
21 Človeku ni treba reči: Kaj je to? zakaj je to? kajti vse je naredil za njihovo uporabo.
22 Njegov blagoslov je pokril suho deželo kakor reka in jo napojil kakor povodenj.
23 Kakor je on spremenil vode v slanost, tako bodo pogani podedovali njegovo jezo.
24 Kakor so njegove poti jasne svetim; tako so v spotiko brezbožnikom.
25 Kajti dobro so dobre stvari, ustvarjene od začetka: tako hude stvari za grešnike.
26 Glavne stvari za celotno uporabo človekovega življenja so voda, ogenj, železo in sol, pšenična moka, med, mleko in kri grozdja ter olje in oblačila.
27 Vse te stvari so v dobro pobožnim, tako se grešnikom spremenijo v zlo.
28 Obstajajo duhovi, ustvarjeni za maščevanje, ki v svoji jezi ležijo na bolečih udarcih; v času uničenja izlijejo svojo moč in pomirijo jezo tistega, ki jih je ustvaril.
29 Ogenj, toča, lakota in smrt, vse to je bilo ustvarjeno za maščevanje;
30 Zobje divjih zveri in škorpijoni, kače in meč, ki kaznuje hudobne do uničenja.
31 Veselili se bodo njegove zapovedi in pripravljeni bodo na zemlji, ko bo treba; in ko pride njihov čas, ne bodo prestopili njegove besede.
32 Zato sem bil od začetka odločen in sem razmišljal o teh stvareh in sem jih pustil zapisane.
33 Vsa Gospodova dela so dobra, in vse bo dal ob svojem času.
34 Tako da človek ne more reči: To je še hujše od tistega, kajti čez čas bodo vsi dobro priznani.
35 In zato hvalite Gospoda z vsem srcem in usti in blagoslavljajte Gospodovo ime.

ODSEK 40

1 Velika muka je ustvarjena za vsakega človeka in težak jarem je na Adamovih sinovih od dneva, ko gredo iz maternice svoje matere, do dneva, ko se vrnejo k materi vseh stvari.
2 Njihova domišljija o prihodnjih stvareh in dnevu smrti vznemirja njihove misli in povzroča strah v srcu;
3 Od njega, ki sedi na prestolu slave, do njega, ki je ponižan v zemlji in pepelu;
4 Od tistega, ki nosi škrlat in krono, do tistega, ki je oblečen v platneno obleko.

5 Jeza in zavist, težave in nemir, strah pred smrtjo in jeza in prepir in v času počitka na njegovi postelji njegov nočni spanec spremenijo njegovo znanje.
6 Malo ali nič je njegov počitek, potem pa je v spanju, kakor na dan straže, vznemirjen v videnju svojega srca, kakor da bi ušel iz bitke.
7 Ko je vse varno, se zbudi in se čudi, da strah ni bil nič.
8 Takšne stvari se zgodijo vsakemu mesu, tako ljudem kot živalim, in to je sedemkrat več grešnikom.
9 Smrt in prelivanje krvi, prepir in meč, nesreče, lakota, stiska in nadloga;
10 Te stvari so ustvarjene za hudobne in zaradi njih je prišel potop.
11 Vse, kar je iz zemlje, se bo spet spremenilo v zemljo, in kar je iz voda, se vrne v morje.
12 Vsako podkupovanje in krivica bosta izbrisana, a pravo ravnanje bo trajalo vekomaj.
13 Blago krivičnih bo usahnilo kakor reka in bo izginilo s hrupom kakor močan grom v dežju.
14 Dokler odpre svojo roko, se bo veselil; tako bodo prestopniki izničeni.
15 Sinovi brezbožnih ne poženejo veliko vej, temveč so kakor nečiste korenine na trdi skali.
16 Plevel, ki raste ob vsaki vodi in bregu reke, je treba populiti pred vso travo.
17 Darežljivost je kakor najbolj rodoviten vrt in usmiljenje traja večno.
18 Delati in biti zadovoljen s tem, kar človek ima, je sladko življenje: toda tisti, ki najde zaklad, je nad obema.
19 Otroci in gradnja mesta nadaljujejo ime moža, a neoporečna žena se šteje nad oba.
20 Vino in glasba razveseljujeta srce, toda ljubezen do modrosti je nad obema.
21 Piščal in psalterij ustvarjata sladko melodijo, a prijeten jezik je nad njima.
22 Tvoje oko si želi naklonjenosti in lepote, toda bolj kot oboje žito, ko je zeleno.
23 Prijatelj in tovariš se nikoli ne srečata narobe: nad obema pa je žena s svojim možem.
24 Bratje in pomoč so proti času stiske, toda miloščina bo rešila več kot oba.
25 Zlato in srebro utrjujeta nogo, toda svet je cenjen nad obema.
26 Bogastvo in moč dvigujeta srce, toda strah Gospodov je nad obema: v strahu Gospodovem ni pomanjkanja in ni mu treba iskati pomoči.
27 Strah Gospodov je rodoviten vrt, ki ga pokriva nad vsako slavo.
28 Sin moj, ne živi beraškega življenja; kajti bolje je umreti kot beračiti.
29 Življenje tistega, ki je odvisen od tuje mize, se ne šteje za življenje; ker se onesnažuje z mesom drugih ljudi; toda moder človek, ki je dobro vzgojen, se bo tega pazil.
30 Beračenje je sladko v ustih brezsramnega, v njegovem trebuhu pa gori ogenj.

ODSEK 41

1 O smrt, kako grenak je spomin nate človeku, ki mirno živi na svojem posestvu, človeku, ki nima ničesar, kar bi ga vznemirjalo, in ki ima blaginjo v vseh stvareh: da, tistemu, ki je še sposoben prejeti meso!
2 O smrt, sprejemljiva je tvoja obsodba za ubogega in za tistega, ki mu pešajo moči, ki je zdaj v zadnji dobi in je prizadet zaradi vseh stvari, in za tistega, ki obupa in je izgubil potrpljenje!
3 Ne boj se smrtne obsodbe, spomni se tistih, ki so bili pred teboj, in tistih, ki pridejo za teboj; kajti to je obsodba Gospodova nad vsem mesom.
4 In zakaj si proti volji Najvišjega? v grobu ni inkvizicije, ali si živel deset, sto ali tisoč let.
5 Otroci grešnikov so ostudni otroci in tisti, ki se znajdejo v bivališčih brezbožnih.
6 Dediščina otrok grešnikov bo propadla in njihovo potomstvo bo imelo večno sramoto.
7 Otroci se bodo pritoževali nad brezbožnim očetom, ker bodo zaradi njega zasramovani.
8 Gorje vam, brezbožni ljudje, ki ste zapustili postavo najvišjega Boga! kajti če se množite, vam bo v pogubo:
9 In če se rodite, se boste rodili za prekletstvo; in če boste umrli, bo prekletstvo vaš delež.
10 Vsi, ki so na zemlji, se bodo spet spremenili v zemljo: tako bodo brezbožni šli iz prekletstva v pogubo.
11 Žalovanje ljudi je okoli njihovih teles, a hudo ime grešnikov bo izbrisano.
12 Upoštevaj svoje ime; kajti to bo pri tebi ostalo nad tisoč velikimi zakladi zlata.
13 Dobro življenje ima le malo dni, dobro ime pa ostane na veke.
14 Otroci moji, ohranjajte disciplino v miru: zakaj modrost, ki je skrita, in zaklad, ki se ne vidi, kaj koristi od obeh?
15 Človek, ki skriva svojo neumnost, je boljši od človeka, ki skriva svojo modrost.
16 Sramujte se torej po moji besedi; kajti ni dobro obdržati vsega sramu; niti ni povsem odobren v vsaki stvari.
17 Sramuj se nečistovanja pred očetom in materjo in laži pred knezom in mogočnim možem;
18 O prestopku pred sodnikom in vladarjem; krivice pred skupščino in ljudmi; nepravičnega ravnanja pred partnerjem in prijateljem;
19 In kraje v zvezi s krajem, kjer bivaš, in v zvezi z Božjo resnico in njegovo zavezo; in se s komolcem nasloni na meso; in zaničevanja dajanja in jemanja;
20 In tišine pred tistimi, ki te pozdravljajo; in gledati vlačugo;
21 In odvrniti svoj obraz od svojega sorodnika; ali odnesti delež ali darilo; ali gledati ženo drugega moškega.
22 Ali da bi bil preveč zaposlen s svojo služkinjo in se ne bi približal njeni postelji; ali grajalnih govorov pred prijatelji; in ko si dal, ne grajaj;
23 Ali ponavljanja in ponovnega govorjenja tega, kar si slišal; in razkrivanje skrivnosti.
24 Tako boš resnično osramočen in našel boš milost pred vsemi ljudmi.

ODSEK 42

1 Ne sramuj se tega in ne sprejmi nikogar, da bi s tem grešil:
2 O postavi Najvišjega in njegovi zavezi; in o sodbi, da opraviči brezbožne;
3 Obračunavanja s svojimi partnerji in popotniki; ali darila dediščine prijateljev;
4 Natančnost ravnotežja in uteži; ali pridobiti veliko ali malo;

5 In brezbrižne prodaje trgovcev; veliko popravljanja otrok; in spraviti stran hudobnega služabnika v kri.
6 Zanesljivo ohranjanje je dobro, kjer je hudobna žena; in molči, kjer je veliko rok.
7 Dostavite vse po številu in teži; in zapiši vse, kar daš ali prejmeš.
8 Ne sramuj se obveščati nespametnega in nespametnega ter skrajno ostarelega, ki se prepira z mladimi: tako boš resnično učen in cenjen med vsemi živečimi ljudmi.
9 Oče se zbuja zaradi hčere, ko nihče ne ve; in skrb zanjo jemlje spanec: ko je mlada, da ne preide cvet svoje starosti; in da je poročena, da je ne bi sovražili:
10 V svojem devištvu, da se ne bi oskrunila in zanosila v očetovi hiši; in imeti moža, da se ne bi slabo obnašala; in ko je poročena, da ne bi bila neplodna.
11 Varno pazi na brezsramno hčer, da te ne naredi v posmeh svojim sovražnikom in v zmero v mestu in v sramoto med ljudstvom in te ne osramoti pred množico.
12 Ne glejte lepote vsakega telesa in ne sedite sredi žensk.
13 Kajti iz oblačil prihaja molj in iz žensk hudobija.
14 Boljša je nesramnost moža kot vljudna ženska, ženska, pravim, ki prinaša sramoto in grajo.
15 Zdaj se bom spominjal Gospodovih del in oznanjal stvari, ki sem jih videl: V Gospodovih besedah so njegova dela.
16 Sonce, ki razsvetljuje, gleda na vse in njegovo delo je polno Gospodove slave.
17 Gospod ni dal moči svetim, da bi razglasili vsa njegova čudovita dela, ki jih je Vsemogočni Gospod trdno določil, da bi se lahko vse, kar je, utrdilo za njegovo slavo.
18 Raziskuje globino in srce in preučuje njihove zvijačne naklepe: kajti Gospod pozna vse, kar je mogoče spoznati, in vidi znamenja sveta.
19 On oznanja stvari, ki so pretekle in prihajajo, in razkriva korake skritih stvari.
20 Nobena misel mu ne uide, nobena beseda se mu ne skrije.
21 Okrasil je odlična dela svoje modrosti in je od vekomaj do večnosti: nič se mu ne sme dodati, niti zmanjšati, in ne potrebuje nobenega svetovalca.
22 O, kako dragocena so vsa njegova dela! in da človek vidi celo iskrico.
23 Vse te stvari živijo in ostanejo za vedno za vse namene in vse so poslušne.
24 Vse je dvojno drugo proti drugemu in ničesar ni naredil nepopolnega.
25 Ena stvar utrjuje dobro ali drugačna: in kdo bo poln gledanja njegove slave?

ODSEK 43

1 Ponos višine, čisti nebesni svod, lepota nebes s svojo veličastno predstavo;
2 Sonce, ko se prikaže, ob svojem vzhodu razglasi čudovito orodje, delo Najvišjega:
3 Opoldne zasuši deželo in kdo prenese njeno gorečo vročino?
4 Človek, ki piha v peč, je v vročini, toda sonce trikrat bolj žge gore; izdihuje ognjene hlape in oddaja svetle žarke, zatemni oči.
5 Velik je Gospod, ki ga je naredil; in na njegovo zapoved teče naglo.
6 Naredil je tudi luno, da je v svojem času služila za oznanjevanje časov in znamenje sveta.
7 Z lune je znamenje praznikov, luč, ki se zmanjšuje v svoji popolnosti.
8 Mesec se imenuje po njenem imenu, čudovito raste v svojem spreminjanju, je instrument vojsk zgoraj, sije na nebeškem svodu;
9 Lepota nebes, slava zvezd, okras, ki daje svetlobo na najvišjih mestih Gospodovih.
10 Po zapovedi Svetega bodo stali v svojem redu in nikoli ne bodo omedleli v svojih stražah.
11 Poglejte mavrico in hvalite tistega, ki jo je naredil; zelo lepo je v svoji svetlosti.
12 Obdaja nebo s veličastnim krogom in roke Najvišjega so ga upognile.
13 S svojo zapovedjo naredi, da zapade sneg, in hitro pošlje strele svoje sodbe.
14 S tem se odprejo zakladi in oblaki letijo kakor ptice.
15 S svojo veliko močjo utrjuje oblake in zrna toče se drobijo.
16 Ob njegovem pogledu se gore tresejo in po njegovi volji zapiha južni veter.
17 Zaradi grmenja se zemlja trese, tako tudi severna nevihta in vihar; kakor ptice, ki letijo, raztrese sneg in njegov padec je kakor blisk kobilic.
18 Oko se čudi lepoti njene beline in srce se čudi njenemu dežju.
19 Inje kakor sol nasuje na zemljo in strjeno leži na vrhu ostrih koli.
20 Ko zapiha hladen severni veter in se voda strdi v led, ostane na vsakem vodnem zbiralniku in vodo obleče kakor v naprsni oklep.
21 Požira gore in žge puščavo in žre travo kakor ogenj.
22 Sedanje zdravilo za vse je megla, ki prihaja hitro, rosa, ki prihaja po vročini, osveži.
23 S svojim nasvetom pomiri globino in zasadi v njej otoke.
24 Tisti, ki plujejo po morju, govorijo o njegovi nevarnosti; in ko to slišimo na svoja ušesa, se temu čudimo.
25 Kajti v njem so ustvarjena nenavadna in čudovita dela, ustvarjena je raznolikost vseh vrst zveri in kitov.
26 Po njem ima njihov konec uspešen uspeh in z njegovo besedo je vse opravljeno.
27 Lahko govorimo veliko, pa smo kratki: torej na koncu je on vse.
28 Kako ga bomo lahko poveličali? zakaj on je velik nad vsemi svojimi deli.
29 Grozen in zelo velik je Gospod in čudovita je njegova moč.
30 Ko poveličujete Gospoda, ga poveličujte, kolikor morete; kajti še vedno bo daleč presegel; in ko ga povzdignete, dajte vso svojo moč in ne bodite utrujeni; saj nikoli ne moreš iti dovolj daleč.
31 Kdo ga je videl, da bi nam povedal? in kdo ga more poveličati takšnega, kot je?
32 Še vedno so skrite večje stvari od teh, saj smo videli le nekaj njegovih del.
33 Kajti Gospod je naredil vse; in pobožnim je dal modrost.

ODSEK 44

1 Hvalimo zdaj znane može in naše očete, ki so nas rodili.
2 Gospod jim je s svojo veliko močjo od začetka povzročil veliko slavo.

3 Tisti, ki so vladali v svojih kraljestvih, možje, znani po svoji moči, ki so svetovali s svojim razumom in oznanjali prerokbe:
4 Voditelji ljudstva po svojih nasvetih in po svojem učenju se srečujejo z ljudstvom, modra in zgovorna so njihova navodila:
5 Kot je našel glasbene melodije in pisno recitiral verze:
6 Bogataši, opremljeni s sposobnostmi, ki živijo mirno v svojih bivališčih:
7 Vsi ti so bili počaščeni v svojih generacijah in so bili slava svojega časa.
8 Med njimi je takih, ki so za seboj pustili ime, da bi se o njih hvale poročalo.
9 In nekateri so brez spomina; ki so poginili, kakor da jih nikoli ni bilo; in postali so, kot da se nikoli ne bi rodili; in njihovi otroci za njimi.
10 Toda to so bili usmiljeni možje, katerih pravičnost ni bila pozabljena.
11 Z njihovim potomstvom bo vedno ostala dobra dediščina in njihovi otroci so v zavezi.
12 Njihovo seme obstane in njihovi otroci zaradi njih.
13 Njihovo seme bo ostalo za vedno in njihova slava ne bo izbrisana.
14 Njihova telesa so pokopana v miru; a njihovo ime živi vekomaj.
15 Ljudstvo bo pripovedovalo o njihovi modrosti in zbor bo razglasil njihovo hvalo.
16 Enoh je ugajal Gospodu in bil preseljen ter bil zgled kesanja za vse generacije.
17 Noe je bil najden popoln in pravičen; v času jeze je bil vzet v zameno za svet; zato je ostal kot ostanek zemlji, ko je prišla potop.
18 Z njim je bila sklenjena večna zaveza, da vsako meso ne bo več poginilo zaradi potopa.
19 Abraham je bil velik oče mnogih ljudi: v slavi mu ni bil enak;
20 Ki je spoštoval postavo Najvišjega in bil v zavezi z njim; zavezo je sklenil v svojem mesu; in ko je bil preverjen, se je našel zvest.
21 Zato mu je s prisego zagotovil, da bo blagoslovil narode v njegovem potomstvu in da ga bo pomnožil kakor prah na zemlji ter povzdignil njegovo potomstvo kakor zvezde in jim dal dediščino od morja do morja, in od reke do skrajnega dela zemlje.
22 Z Izakom je prav tako zaradi svojega očeta Abrahama vzpostavil blagoslov vseh ljudi in zavezo in jo položil na Jakobovo glavo. Priznal ga je v svojem blagoslovu in mu dal dediščino ter razdelil njegove deleže; jih je razdelil med dvanajst plemen.

ODSEK 45

1 In iz njega je izpeljal usmiljenega moža, ki je našel milost v očeh vsakega mesa, in sicer Mojzesa, ljubljenega Boga in ljudi, čigar spomin je blagoslovljen.
2 Napravil ga je podobnega slavnim svetnikom in ga poveličal, tako da so se ga njegovi sovražniki bali.
3 S svojimi besedami je povzročil, da so se čudeži nehali, in ga naredil za slavnega v očeh kraljev, mu dal zapoved za njegovo ljudstvo in mu pokazal del svoje slave.
4 Posvetil ga je v njegovi nezvestobi in krotkosti in ga izbral izmed vseh ljudi.
5 Dal mu je slišati svoj glas in ga pripeljal v temni oblak ter mu dal zapovedi pred njegovim obličjem, postavo življenja in spoznanja, da bi učil Jakoba njegovih zavez in Izraela svojih sodb.
6 Povzdignil je Arona, njemu podobnega svetega moža, in sicer svojega brata iz Levijevega rodu.
7 Z njim je sklenil večno zavezo in mu dal duhovništvo med ljudstvom; polepšal ga je s prikupnimi okraski in ga oblekel v ogrinjalo slave.
8 Dal mu je popolno slavo; in ga okrepil z bogatimi oblačili, z hlačami, z dolgo obleko in naramnikom.
9 In obkrožil ga je z granatnimi jabolki in z mnogimi zlatimi zvonovi okrog, da bi se, ko je šel, zaslišal zvok in hrup, ki bi se lahko slišal v templju, v spomin otrokom njegovega ljudstva;
10 S svetim oblačilom, z zlatom, modro svilo in škrlatom, vezenim delom, s sodnim oklepom in z Urimom in Tumimom;
11 S sukanim škrlatom, delo spretnega delavca, z dragimi kamni, vrezanimi kot pečati, in okrašenimi z zlatom, delo zlatarja, z napisom, vrezanim v spomin, po številu Izraelovih rodov.
12 Na mitro je postavil zlato krono, v katero je bila vrezana Svetost, okras časti, drago delo, želje oči, dobro in lepo.
13 Pred njim ni bilo takšnih, niti si jih ni nadel noben tujec, ampak vedno le njegovi otroci in otroci njegovih otrok.
14 Njihove žrtve bodo v celoti porabljene vsak dan dvakrat neprekinjeno.
15 Mojzes ga je posvetil in ga pomazilil s svetim oljem: to mu je bilo določeno z večno zavezo in njegovemu potomstvu, dokler bodo nebesa obstajala, da mu bodo služili in opravljali službo duhovništva, in blagoslavljaj ljudi v njegovem imenu.
16 Izbral ga je izmed vseh živečih ljudi, da bi daroval Gospodu daritve, kadilo in prijeten vonj v spomin, da bi naredil spravo za svoje ljudstvo.
17 Dal mu je svoje zapovedi in avtoriteto v zakonih o sodbah, da naj poučuje Jakoba o pričevanjih in obvešča Izraela o svojih zakonih.
18 Tujci so se skupaj zarotili proti njemu in ga v puščavi obrekovali, celo možje, ki so bili na Datanovi in Abironovi strani, in občina Coreja, z besom in jezo.
19 To je Gospod videl in to mu ni bilo všeč, in v njegovi jezi so bili pokončani: delal je čudeže nad njimi, da jih je požrl z ognjenim plamenom.
20 Arona pa je naredil v večjo čast in mu dal dediščino ter mu razdelil prvine pridelka; predvsem kruha je pripravljal v izobilju:
21 Kajti jedo od Gospodovih žrtev, ki jih je dal njemu in njegovemu semenu.
22 Toda v deželi ljudstva ni imel dediščine, niti ni imel nobenega deleža med ljudstvom; zakaj sam Gospod je njegov delež in dediščina.
23 Tretji po slavi je Fines, Eleazarjev sin, ker je bil goreč v strahu Gospodovem in je vstal s pogumom srca, ko se je ljudstvo vrnilo nazaj in naredilo spravo za Izraela.
24 Zato je bila z njim sklenjena zaveza miru, da bo poglavar svetišča in svojega ljudstva in da bodo on in njegovi potomci za vedno imeli dostojanstvo duhovništva:
25 V skladu z zavezo, sklenjeno z Davidom, Jesejevim sinom, iz Judovega rodu, da bo kraljeva dediščina samo njegovim potomcem: tako naj bo tudi Aronova dediščina njegovemu potomstvu.

26 Bog ti dal modrost v tvoje srce, da boš pravično sodil njegovemu ljudstvu, da ne bodo odpravljene njihove dobre stvari in da bo njihova slava trajala vekomaj.

ODSEK 46

1 Jezus, sin Nave, je bil hraber v vojnah in je bil Mojzesov naslednik v prerokbah, ki je bil po svojem imenu velik za rešitev Božjih izvoljencev in maščevanje sovražnikov, ki so se dvignili proti njim, da jim postavi Izrael v dediščino.
2 Kako veliko slavo je dosegel, ko je dvignil svoje roke in iztegnil svoj meč proti mestom!
3 Kdo pred njim je tako stal? kajti sam Gospod je pripeljal njegove sovražnike k njemu.
4 Ali ni po njem sonce zašlo nazaj? in ni bil en dan dolg kot dva?
5 Klical je najvišjega Gospoda, ko so sovražniki pritiskali nanj z vseh strani; in veliki Gospod ga je uslišal.
6 In s točo mogočne moči je povzročil, da je bitka silovito padla na narode, in pri sestopu v Bethoron je uničil tiste, ki so se upirali, da so narodi spoznali vso njihovo moč, ker se je bojeval pred Gospodom. , in sledil je Mogočnemu.
7 Tudi v Mojzesovih časih je on in Kaleb, Jefunov sin, storil delo usmiljenja, tako da sta se uprla občini in zadrževala ljudstvo pred grehom ter pomirila hudobno godrnjanje.
8 In od šeststo tisoč ljudi, ki so hodili peš, sta bila ohranjena onadva, da bi ju pripeljala v dediščino, celo v deželo, v kateri tečeta mleko in med.
9 Tudi Kalebu je Gospod dal moč, ki je ostala z njim do njegove starosti, tako da je stopil na višave dežele in njegovo potomstvo je to dobilo v dediščino.
10 Da bi vsi Izraelovi sinovi videli, da je dobro slediti Gospodu.
11 Kar zadeva sodnike, vsakega po imenu, katerega srce ni šlo v nečistovanje niti ni odstopilo od Gospoda, naj bo blagoslovljen njihov spomin.
12 Naj njihove kosti vzcvetejo s svojega mesta in ime njih, ki so bili počaščeni, naj ostane na njihovih otrocih.
13 Samuel, Gospodov prerok, ljubljenec svojega Gospoda, je ustanovil kraljestvo in mazilil kneze nad svojim ljudstvom.
14 Po Gospodovem zakonu je sodil občino in Gospod je Jakoba spoštoval.
15 Zaradi svoje zvestobe se je izkazal za pravega preroka in po njegovi besedi je bil znan kot zvest v videnju.
16 Klical je mogočnega Gospoda, ko so njegovi sovražniki pritiskali nanj z vseh strani, ko je daroval dojilo jagnje.
17 In Gospod je zagrmel z neba in z velikim hrupom dal slišati svoj glas.
18 In uničil je tirske vladarje in vse filistejske kneze.
19 In pred svojim dolgim spanjem je izjavil v očeh Gospoda in njegovega maziljenca: Nikomur nisem vzel premoženja, niti čevlja; in nihče ga ni obtožil.
20 In po svoji smrti je prerokoval in kralju naznanil svoj konec ter povzdignil svoj glas z zemlje v prerokovanju, da bi izbrisal hudobijo ljudstva.

ODSEK 47

1 In za njim je vstal Natan, da bi prerokoval v Davidovem času.
2 Kakor je tolšča, odvzeta mirovni daritvi, tako je bil David izbran izmed Izraelovih sinov.
3 Igral se je z levi kakor s kozlički in z medvedi kakor z jagnjeti.
4 Ali ni ubil velikana, ko je bil še mlad? in ali ni odvzel sramote ljudem, ko je dvignil roko s kamnom v prači in premagal Goljatovo bahanje?
5 Kajti klical je najvišjega Gospoda; in dal mu je moč v njegovi desnici, da ubije tega mogočnega bojevnika in postavi rog svojega ljudstva.
6 Ljudstvo ga je torej počastilo z deset tisoči in ga hvalilo v Gospodovih blagoslovih, ko mu je dal venec slave.
7 Kajti uničil je sovražnike z vseh strani in uničil Filistejce, svoje nasprotnike, ter jim zlomil rog do danes.
8 V vseh svojih delih je hvalil Svetega Najvišjega z besedami slave; z vsem srcem je pel pesmi in ljubil njega, ki ga je naredil.
9 Tudi pevce je postavil pred oltar, da so s svojimi glasovi ustvarjali sladko melodijo in vsak dan prepevali hvalnice v svojih pesmih.
10 Polepšal jim je praznike in uredil slovesne čase do konca, da so lahko hvalili njegovo sveto ime in da je tempelj zvonil od jutra.
11 Gospod je odvzel njegove grehe in povzdignil njegov rog na veke; dal mu je zavezo kraljev in prestol slave v Izraelu.
12 Za njim je vstal modri sin in zaradi njega je ostal na prostosti.
13 Salomon je kraljeval v mirnem času in bil je čaščen; kajti Bog je vse umiril okoli njega, da bi sezidal hišo v njegovem imenu in pripravil svoje svetišče za vekomaj.
14 Kako moder si bil v svoji mladosti in kakor reka si bil poln razumnosti!
15 Tvoja duša je prekrila vso zemljo in napolnil si jo s temnimi prilikami.
16 Tvoje ime je šlo daleč do otokov; in zaradi svojega miru si bil ljubljen.
17 Dežele so se ti čudile zaradi tvojih pesmi, pregovorov, prilik in razlag.
18 Z imenom Gospoda Boga, ki se imenuje Gospod Bog Izraelov, si zbral zlato kakor kositer in pomnožil si srebro kakor svinec.
19 Ženskam si sklonil svoja ledja in s svojim telesom si bil pokorjen.
20 Omadel si svojo čast in oskrunil svoje potomstvo, tako da si spravil jezo na svoje otroke in bil žalosten zaradi svoje neumnosti.
21 Tako je bilo kraljestvo razdeljeno in iz Efraima je zavladalo uporniško kraljestvo.
22 Toda Gospod ne bo nikoli zapustil svojega usmiljenja, niti nobeno od njegovih del ne bo propadlo, niti ne bo izničil potomstva svojih izvoljenih in semena tistega, ki ga ljubi, ne bo vzel: zato je dal ostanek Jakobu , in iz njega korenina v Davida.
23 Tako je Salomon počival pri svojih očetih in od svojega potomstva je pustil za seboj Roboama, celo neumnost ljudstva in tistega, ki ni imel razumevanja, ki je odvrnil ljudstvo s svojim nasvetom. Tam je bil tudi Jeroboam, sin Nebatov, ki je zapeljal Izraela v greh in pokazal Efraimu pot greha:
24 In njihovi grehi so se zelo pomnožili, tako da so bili pregnani iz dežele.

25 Kajti iskali so vso hudobijo, dokler ni prišlo nadnje maščevanje.

ODSEK 48

1 Tedaj je vstal prerok Elija kakor ogenj in njegova beseda je gorela kakor svetilka.
2 Nadnje je povzročil hudo lakoto in s svojo gorečnostjo je zmanjšal njihovo število.
3 Z Gospodovo besedo je zaprl nebo in tudi trikrat spustil ogenj.
4 O Elias, kako počaščen si bil s svojimi čudovitimi dejanji! in kdo se lahko pohvali kot ti!
5 ki je obudil mrtveca od smrti in njegovo dušo od mrtvih po besedi Najvišjega:
6 Ki je spravljal kralje v pogubo in častne može iz njihove postelje,
7 ki je slišal grajo Gospodovo na Sinaju in na Horebu sodbo maščevanja:
8 Ki je mazilil kralje, da bi se maščevali, in preroke, da bi mu sledili:
9 Ki je bil vzet v ognjeni vihar in v voz ognjenih konj:
10 Ki je bil v njihovih časih določen za grajo, da bi pomiril jezo Gospodove sodbe, preden se je razbesnela, in obrnil srce očeta k sinu ter obnovil Jakobove rodove.
11 Blagor tistim, ki so te videli in zaspali v ljubezni; kajti gotovo bomo živeli.
12 Elija je bil tisti, ki ga je prekril vihar: in Elizej je bil napolnjen z njegovim duhom: dokler je živel, ga ni ganila prisotnost nobenega princa, niti ga nihče ni mogel pokoriti.
13 Nobena beseda ga ni mogla premagati; in po njegovi smrti je njegovo telo prerokovalo.
14 V svojem življenju je delal čudeže in ob njegovi smrti so bila njegova dela čudovita.
15 Zaradi vsega tega se ljudstvo ni pokesalo, niti ni odstopilo od svojih grehov, dokler niso bili oplenjeni in odpeljani iz svoje dežele ter razkropljeni po vsej zemlji: vendar je ostalo majhno ljudstvo in vladar v Davidovi hiši :
16 Med njimi so nekateri delali, kar je Bogu všeč, drugi pa so množili grehe.
17 Ezekija je utrdil svoje mesto in prinesel vodo vanj: z železom je izkopal trdo skalo in naredil vodnjake za vodo.
18 V njegovem času je prišel Senaherib in poslal Rabsaka ter dvignil roko proti Sionu in se ponosno bahal.
19 Tedaj so se tresla njihova srca in roke in trpele so kakor porodnice.
20 Toda klicali so Gospoda, ki je usmiljen, in iztegnili svoje roke proti njemu: in Sveti jih je takoj slišal iz nebes in jih rešil s službo Esaya.
21 Udaril je asirsko vojsko in njegov angel jih je uničil.
22 Kajti Ezekija je storil, kar je bilo všeč Gospodu, in je bil močan na poteh svojega očeta Davida, kakor mu je zapovedal prerok Isej, ki je bil velik in zvest v svojem videnju.
23 V njegovem času je sonce šlo nazaj in kralju je podaljšal življenje.
24 Z odličnim duhom je videl, kaj se mora končno zgoditi, in je potolažil žalujoče na Sionu.
25 Pokazal je, kaj se mora zgoditi za vedno, in skrivne stvari ali kdaj so prišle.

ODSEK 49

1 Spomin na Jozija je kot sestava dišave, ki jo izdeluje lekarniška umetnost: sladka je kakor med v vseh ustih in kakor glasba na gostiji z vinom.
2 Pri spreobrnjenju ljudstva se je obnašal pošteno in je odstranil gnusobe krivice.
3 Svoje srce je usmeril h Gospodu in v času brezbožnih je vzpostavil čaščenje Boga.
4 Vsi, razen Davida, Ezekija in Jozija, so bili pomanjkljivi: kajti zapustili so postavo Najvišjega, celo Judovi kralji so spodleteli.
5 Zato je dal njihovo moč drugim in njihovo slavo tujemu narodu.
6 Požgali so izbrano mesto svetišča in po Jeremijevi prerokbi opustošili ulice.
7 Kajti hudobili so mu, ki je bil kljub temu prerok, posvečen v maternici svoje matere, da bi lahko izkoreninil, ponižal in uničil; in da bi lahko tudi zidal in sadil.
8 Ezekiel je bil tisti, ki je videl veličastno videnje, ki se mu je prikazalo na vozu kerubinov.
9 Kajti omenil je sovražnike pod podobo dežja in jih usmerjal, ki so šli prav.
10 In dvanajstih prerokov naj bo blagoslovljen spomin in naj njihove kosti spet vzcvetijo iz svojega mesta: kajti Jakoba so potolažili in jih rešili z zanesljivim upanjem.
11 Kako naj poveličamo Zorobabela? tudi on je bil kot pečat na desnici:
12 Tako je bil Jezus, Josedekov sin, ki je v njihovem času zgradil hišo in postavil sveti tempelj Gospodu, ki je bil pripravljen za večno slavo.
13 In med izvoljenimi je bil Nemias, čigar sloves je velik, ki je za nas dvignil obzidje, ki je padlo, in postavil vrata in zapahe ter ponovno dvignil naše ruševine.
14 Toda na zemlji ni bil noben človek ustvarjen kot Enoh; kajti vzet je bil iz zemlje.
15 Niti ni bil mladenič, rojen kot Jožef, upravitelj svojih bratov, opornik ljudstva, čigar kosti je imel Gospod.
16 Sem in Set sta bila med ljudmi v veliki časti, tako je bil Adam nad vsem živim bitjem v stvarstvu.

ODSEK 50

1 Veliki duhovnik Simon, Onijev sin, ki je v svojem življenju ponovno popravil hišo in v svojih dneh utrdil tempelj:
2 In on je iz temelja zgradil dvojno visoko, visoko trdnjavo obzidja okoli templja:
3 V njegovih dneh je bila cisterna za vodo, ki je bila v kompasu kakor morje, prekrita z medeninastimi ploščami:
4 Poskrbel je za tempelj, da ne bi padel, in utrdil mesto pred obleganjem:
5 Kako počaščen je bil med ljudmi, ko je prišel iz svetišča!
6 Bil je kakor jutranja zvezda sredi oblaka in kakor polna luna.
7 Kakor sonce, ki sije nad tempelj Najvišjega, in kakor mavrica, ki razsvetljuje svetle oblake:
8 In kakor cvet vrtnic spomladi v letu, kakor lilije ob vodnih rekah in kakor veje kadila v poletnem času:
9 Kakor ogenj in kadilo v kadilnici in kakor posoda iz kovanega zlata, okrašena z najrazličnejšimi dragimi kamni:
10 In kakor lepa oljka, ki brsti, in kakor cipresa, ki raste do oblakov.

11 Ko je oblekel častno oblačilo in bil oblečen v popolnost slave, ko je šel k svetemu oltarju, je naredil častno oblačilo svetosti.
12 Ko je vzel deleže iz rok duhovnikov, je sam stal ob ognjišču oltarja, obkrožen kakor mlada cedra na Libanu; in kakor palme so ga obkrožale.
13 Tako so bili vsi Aronovi sinovi v svoji slavi in Gospodovi darovi v njihovih rokah pred vso občino Izraelovo.
14 In ko je končal službo pri oltarju, da bi lahko okrasil daritev Najvišjega Vsemogočnega,
15 Iztegnil je svojo roko k čaši in izlil grozdno kri, izlil je ob vznožje oltarja sladko dišeč vonj najvišjemu kralju vseh.
16 Tedaj so zavpili Aronovi sinovi in zatrobili na srebrne trobente ter naredili velik hrup, da se ga je slišalo, v spomin pred Najvišjim.
17 Tedaj je vse ljudstvo skupaj pohitelo in padlo na zemljo na svoje obraze, da bi častilo svojega Gospoda, Vsemogočnega Boga, Najvišjega.
18 Pevci so tudi peli hvalnice s svojimi glasovi, z veliko raznolikostjo zvokov je nastala sladka melodija.
19 In ljudstvo je rotilo Gospoda, Najvišjega, z molitvijo pred njim, ki je usmiljen, dokler se ni končal Gospodov praznik in so končali njegovo službo.
20 Nato je šel dol in dvignil roke nad vso občino Izraelovih sinov, da bi s svojimi ustnicami blagoslovil Gospoda in se veselil njegovega imena.
21 In priklonili so se k čaščenju drugič, da bi prejeli blagoslov Najvišjega.
22 Zdaj torej blagoslavljajte Boga vseh, ki edini povsod dela čudovite stvari, ki povišuje naše dni od maternice in ravna z nami po svojem usmiljenju.
23 Dal nam je veselje srca in da bo mir v naših dneh v Izraelu na veke.
24 Da bi potrdil svoje usmiljenje do nas in nas rešil ob svojem času!
25 Dva naroda sta, ki se gnusita mojemu srcu, in tretji ni narod:
26 Tisti, ki sedijo na gori Samariji, in tisti, ki prebivajo med Filistejci, in tisto nespametno ljudstvo, ki prebiva v Sihemu.
27 Jezus, Sirahov sin iz Jeruzalema, je v to knjigo zapisal nauk razuma in vednosti, ki je iz svojega srca izlil modrost.
28 Blagor tistemu, ki se v tem vadi; in kdor si jih položi v svoje srce, postane moder.
29 Kajti če jih bo izpolnjeval, bo močan za vse: kajti luč Gospoda ga vodi, ki daje modrost pobožnim. Blagoslovljeno ime Gospodovo na veke. Amen, amen.

ODSEK 51

1 Molitev Jezusa, sina Sirahovega. Hvalil te bom, o Gospod in kralj, in hvalil te bom, o Bog, moj odrešenik, slavim tvoje ime.
2 Kajti ti si moj branilec in pomočnik in si obvaroval moje telo pred uničenjem in pred zanko obrekljivega jezika in pred ustnicami, ki kujejo laži, in bil si moj pomočnik proti mojim nasprotnikom:
3 In rešil si me, glede na množico usmiljenja in veličino svojega imena, iz zob tistih, ki so me bili pripravljeni požreti, in iz rok tistih, ki so hoteli po mojem življenju, in iz mnogoterih nadlog, ki so jih Imel sem;
4 Od dušenja ognja od vse strani in od sredi ognja, ki ga nisem zanetil;
5 Iz globine peklenskega trebuha, iz nečistega jezika in iz lažnivih besed.
6 Z obtožbo kralju iz nepravičnega jezika se je moja duša približala celo smrti, moje življenje je bilo blizu pekla spodaj.
7 Obkrožali so me z vseh strani, in ni bilo človeka, ki bi mi pomagal; iskal sem pomoč ljudi, a je ni bilo.
8 Tedaj sem pomislil na tvoje usmiljenje, o Gospod, in na tvoja starodavna dejanja, kako osvobajaš tiste, ki čakajo nate, in jih rešuješ iz rok sovražnikov.
9 Nato sem povzdignil svoje prošnje z zemlje in molil za rešitev smrti.
10 Klical sem Gospoda, Očeta svojega Gospoda, da me ne zapusti v dnevih moje stiske in v času ponosa, ko ni pomoči.
11 Vedno bom hvalil tvoje ime in pel hvalo z hvaležnostjo; in tako je bila uslišana moja molitev:
12 Kajti ti si me rešil pred pogubo in me rešil iz hudega časa; zato se bom zahvaljeval in te hvalil in blagoslavljal njihovo ime, o Gospod.
13 Ko sem bil še mlad ali kadar sem šel v tujino, sem si v molitvi odkrito želel modrosti.
14 Zanjo sem molil pred templjem in jo bom iskal do konca.
15 Celo od cveta do zorenja grozdja se je moje srce veselilo nje: moja noga je hodila po pravi poti, od mladosti sem jo iskal.
16 Nekoliko sem prignil svoje uho in jo sprejel ter se veliko naučil.
17 To mi je koristilo, zato bom pripisal slavo njemu, ki mi daje modrost.
18 Kajti nameraval sem storiti po njej in sem resno sledil temu, kar je dobro; tako naj ne bom zmeden.
19 Moja duša se je borila z njo in v svojih dejanjih sem bil natančen: iztegnil sem svoje roke v nebo zgoraj in objokoval svojo nevednost do nje.
20 Svojo dušo sem usmeril k njej in našel sem jo v čistosti: moje srce je bilo z njo povezano od začetka, zato ne bom zapuščen.
21 Moje srce je bilo vznemirjeno, ko sem jo iskal; zato sem dobil dobro posest.
22 Gospod mi je dal jezik za plačilo in z njim ga bom hvalil.
23 Približajte se mi, neučeni, in bivajte v hiši učenosti.
24 Zakaj ste počasni in kaj pravite na te stvari, saj so vaše duše zelo žejne?
25 Odprl sem usta in rekel: Kupite si jo brez denarja.
26 Položi svoj vrat pod jarem in naj tvoja duša prejme pouk: težko jo je najti.
27 Poglejte s svojimi očmi, kako imam le malo dela in dobil sem veliko počitka.
28 Učite se z veliko vsoto denarja in z njo pridobite veliko zlata.
29 Tvoja duša naj se veseli njegovega usmiljenja in naj se ne sramuje njegove hvale.
30 Opravljaj svoje delo zgodaj in ob svojem času ti bo dal plačilo.